

**Briuselis, 2025 m. birželio 5 d.
(OR. en)**

9900/25

**ECOFIN 708
UEM 242
SOC 377
EMPL 247
COMPET 487
ENV 470
EDUC 219
ENER 210
JAI 774
GENDER 89
JEUN 119
SAN 294
ECB
*EIB***

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. birželio 4 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 200 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS CENTRINIAM BANKUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI, REGIONŲ KOMITETUI IR EUROPOS INVESTICIJŲ BANKUI 2025 m. Europos semestras. Pavasario dokumentų rinkinys

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 200 final.

Pridedama: COM(2025) 200 final

Briuselis, 2025 06 04
COM(2025) 200 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
CENTRINIAM BANKUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETUI, REGIONŲ KOMITETUI IR EUROPOS INVESTICIJŲ BANKUI**

2025 m. Europos semestras. Pavasario dokumentų rinkinys

1. ĮVADAS

Nors numatoma, kad kelerius ateinančius metus ES ekonomika augs, nepastovi prekybos ir saugumo padėtis lėtina ekonomikos augimą. Artimiausiais metais Europos ekonomika turėtų nuosaikiai augti, taigi įmonėms bus sukurta palanki aplinka investuoti ir kurti darbo vietas. Tačiau nestabili tarptautinės prekybos ir saugumo padėtis daro neigiamą poveikį ES prekybos rezultatams ir ekonomikos augimui.

Siekiant suteikti postūmį ES ekonomikai ir skatinti tvarią gerovę, labai svarbi konkurencingumo stiprinimo politika. *ES konkurencingumo kelrodyje*¹ nustatyti prioritetai ir veiksmai, kuriais Komisija vadovausis per ateinančius penkerius metus, ir nustatyta, kad konkurencingumas yra visa apimantis tikslas. Juo suteikiamas pagrindas didinti konkurencingumą mažinant atotrūkį inovacijų srityje, mažinant mūsų ekonomikos priklausomybę nuo iškastinio kuro, mažinant pernelyg didelę priklausomybę ir didinant saugumą, be kita ko, stiprinant gynybos pajėgumus. Tai turėtų padidinti ES ekonomikos augimo potencialą visose valstybėse narėse ir regionuose ir paremti ES pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir JT darnaus vystymosi tikslus (DVT). Be to, siekiant remti konkurencingumą visuose sektoriuose, konkurencingumo kelrodyje nustatyti horizontalieji įgalinamieji veiksniai: i) reglamentavimo aplinkos paprastinimas, administracinės naštos mažinimas ir pirmenybės teikimas spartai ir lankstumui; ii) visapusiškas bendrosios rinkos masto teikiamų pranašumų išnaudojimas šalinant kliūtis; iii) finansavimas santaupų ir investicijų sąjungos ir perorientuoto ES biudžeto lėšomis; iv) skatinimas ugdyti įgūdžius ir kurti kokybiškas darbo vietas kartu užtikrinant socialinį sąžiningumą ir v) geresnis politikos koordinavimas ES ir nacionaliniu lygmenimis. Konkretioms šalims skirtose rekomendacijose Europos semestro kontekste perteikiami šie nauji prioritetai ir valstybėms narėms teikiamos gairės dėl prioritetinių reformų ir investicijų.

ES biudžeto priemonėmis, pavyzdžiui, sanglaudos politika ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP), toliau propaguojami bendri ES tikslai pasitelkiant nacionalines investicijas ir reformas. EGADP, pagal kurią išmokėta daugiau kaip 300 mlrd. EUR, padeda įgyvendinti konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas ir skatina struktūrines reformas pagrindinėse konkurencingumo politikos srityse. Pavyzdžiui, valstybėms narėms teikiama parama mokslinių tyrimų ir inovacijų poreikiams tenkinti (55 mlrd. EUR įsipareigotų EGADP lėšų), be kita ko, gerinant valdymą ir atveriant kelią būtinoms investicijoms. Valstybės narės pagal sanglaudos politikos programas sutelkia daugiau kaip 525 mlrd. EUR² regionų konkurencingumui ir augimui skatinti. ES priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo darbotvarkė remiama daugiau kaip 42 % įsipareigotų EGADP lėšų (276 mlrd. EUR) ir beveik 130 mlrd. EUR³ sutelkta pagal sanglaudos politiką siekiant žalesnės Europos tikslo. Užimtumo srityje reformomis pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo (EGAD) planus sprendžiamos struktūrinės valstybių narių darbo rinkų problemos. Reformomis švietimo ir mokymo srityje prisidedama prie aukštos kokybės užimtumo, įgūdžių ugdymo ir įtraukties skatinimo. Apie 68 mlrd. EUR⁴ iš sanglaudos politikos fondų bus

¹ [ES konkurencingumo kelrodis](#), COM(2025) 30 final.

² Apima nacionalinį bendrą finansavimą.

³ Apima nacionalinį bendrą finansavimą.

⁴ Šis skaičius susijęs su 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu ir apima nacionalinį bendrą finansavimą.

investuota į priemones, kuriomis remiamas, pavyzdžiui, įgūdžių ugdymas ir konsultavimas, taip pat investicijos į formaliojo ir neformaliojo švietimo ir mokymo sistemas.

Competitiveness Compass and European Semester

ES savo strateginius prioritetus paverčia realiais veiksmais ES, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis. Dar praėjusiais metais buvo sukurta Europos strateginių technologijų platforma (STEP), kurios tikslas – sutelkti lėšas iš 11 ES programų, kad būtų remiamas ES konkurencingumas strateginių technologijų srityje visose valstybėse narėse. Be to, Europos Komisija, bendradarbiaudama su nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis, pateikė pasiūlymą⁵ dėl sanglaudos politikos laikotarpio vidurio peržiūros, kuria siekiama kuo labiau padidinti 2021–2027 m. sanglaudos politikos indėlį į dabartinius ir naujus ES politinius prioritetus, didinant paramą konkurencingumui ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui, gynybai, įperkamam būstui ir vandens prieinamumui, tvariai vandentvarkai ir energetikos pertvarkai, taip pat pasiūlymą įtraukti gynybą kaip ketvirtąjį strateginį STEP sektorių. Techninės paramos priemonė atliks svarbų pagalbinį vaidmenį: 2026 m. bus įgyvendinama viena pavyzdinė iniciatyva, kurioje daugiausia dėmesio bus skiriama paramai valstybėms narėms įgyvendinant Europos semestro konkrečioms šalims skirtose

⁵ [*Modernizuota sanglaudos politika. Laikotarpio vidurio peržiūra: pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl konkrečių priemonių strateginiams uždaviniams spręsti atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą iš dalies keičiami reglamentai \(ES\) 2021/1058 ir \(ES\) 2021/1056.*](#)

rekomendacijose (KŠSR) išdėstytas reformas. Nuo kitų metų Socialinis klimato fondas, remdamasis nacionaliniais planais, teiks finansavimą energijos ir su transportu susijusio nepritekliaus problemai spręsti. Kaip nurodyta dokumente „*Rengiantis kitai daugiametei finansinei programai*“⁶, įgyvendinant kitą ES biudžetą, siekiama glaudžiai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir jų regionais, kad būtų įgyvendintos esminės reformos ir investicijos. Europos semestras, kaip pagrindinis ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo mechanizmas, padės siekti šio tikslo, nes bus nustatyti poreikiai, kuriuos valstybės narės turėtų patenkinti, kad išspręstų pagrindines ekonomines ir socialines problemas. Tai papildys konkurencingumo koordinavimo priemonę, kuri bus įdiegta vykdant tolesnę veiklą, susijusią su konkurencingumo kelrodžiu, siekiant suderinti pramonės ir mokslinių tyrimų politiką ir investicijas ES ir nacionaliniu lygmenimis, vykdant bendro Europos intereso projektus arba kuriant ES pridėtinę vertę.

Pastaraisiais dešimtmečiais paaiškėjo, kad į Europos gynybos pajėgumus investuojama nepakankamai ir lėšos panaudojamos neveiksmingai. Atsižvelgiant į dabartinės geopolitinės aplinkybes ir egzistencinį iššūkį, su kuriuo Europa susiduria dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, Europa turi didinti savo gynybos pajėgumus ir sukurti tvirtą pramoninę bazę. Siekdama suteikti valstybėms narėms papildomų biudžeto galimybių padidinti savo išlaidas gynybai pagal ES fiskalines taisykles, Komisija teikia pasiūlymus dėl Tarybos rekomendacijų aktyvuoti nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą pagal Stabilumo ir augimo paketą (žr. 1 langą). Valstybės narės raginamos skatinti su gynyba susijusias inovacijas, mokslinius tyrimus ir plėtrą, be kita ko, pasinaudodamos finansine parama iš Europos gynybos fondo (EGF), ES gynybos inovacijų sistemos (EUDIS), SAFE priemonės bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų projektams finansuoti ir savanoriškais asignavimais iš kitų ES fondų, kuriems taikomas pasidalijamasis valdymas. Bendri viešieji pirkimai galėtų dar labiau prisidėti prie valstybių narių pastangų didinti savo gynybos pramonės pajėgumus ir stiprinti savo technologinę bazę. Apskritai, atsižvelgiant į lankstumą, kurį suteikia nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos, remiantis laipsniško įsisavinimo projekcijomis, investicijos į gynybą per ateinančius ketverius metus galėtų siekti bent 800 mlrd. EUR⁷.

2. POŽIŪRIS Į 2025 M. KONKREČIOMS ŠALIMS SKIRTAS REKOMENDACIJAS

2025 m. šalių ataskaitose pateikiama išsami ekonominių, užimtumo ir socialinių pokyčių valstybėse narėse analizė, laikantis konkurencingumo kelrodžio sistemos. Šiose ataskaitose pabrėžiami pagrindiniai kiekvienos valstybės narės iššūkiai, darantys poveikį konkurencingumui ir klestėjimui. Jose taip pat pateikiamas atnaujintas pažangos, padarytos įgyvendinant ankstesnes KŠSR, įsisavinant ES lėšas, įgyvendinant DVT ir laikantis reformuotų fiskalinių taisyklių, vertinimas. Pirmą kartą šis vertinimas atspindi valstybių narių pateiktas metines pažangos ataskaitas dėl jų vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinių struktūrinių planų, kurie yra naujosios ekonomikos valdymo sistemos dalis, įgyvendinimo.

2025 m. KŠSR pateikiamos išsamios ir nuoseklios politikos gairės. Kadangi 2026 m. EGADP įgyvendinimas bus baigtas, per 2025 m. Europos semestro ciklą pereinama prie

⁶ [Rengiantis kitai daugiametei finansinei programai](#), COM(2025) 46 final.

⁷ [Baltoji knyga dėl Europos gynybos parengties užtikrinimo iki 2030 m.](#)

išsamesnio KŠSR rinkinio, laipsniškai atsisakant ankstesniuose EGADP įgyvendinimo etapuose taikyto metodo. Todėl per 2025 m. ciklą pateikiamos gairės dėl reformų ir investicijų prioritetų kiekvienoje valstybėje narėje, remiantis išplėstine analize, kad būtų nustatyti atitinkami struktūriniai iššūkiai.

Europos semestre atsispindi Komisijos supaprastinimo pastangos. Likusios neįgyvendintos 2019–2024 m. KŠSR buvo kritiškai peržiūrėtos, atsižvelgiant į jų aprėptį EGAD planuose ir jų tolesnį aktualumą. Tuo remiantis ir atsižvelgiant į kylančius iššūkius, 2025 m. KŠSR kiekvienai valstybei narei pateikiamas konsoliduotas rekomendacijų rinkinys, dėl kurio valstybės narės turi imtis tolesnių politikos veiksmų. Tai padidins skaidrumą ir padės supaprastinti valstybių narių KŠSR įgyvendinimo pažangos metinių ataskaitų teikimą ir Komisijos atliekamą tos pažangos vertinimą.

Vienas iš svarbiausių prioritetų tebėra spartus ES lėšų panaudojimas ir maksimalus jų poveikio padidinimas. Artėjant galutiniams EGADP etapams (iki 2026 m. rugpjūčio mėn. termino liko tik pusantrų metų), valstybėms narėms vis skubiau reikia veiksmingai įgyvendinti reformas ir investicijas. Siekiant paspartinti pažangą, rekomendacijos dėl EGADP įgyvendinimo buvo pritaikytos atsižvelgiant į reikiamų veiksmų mastą ir skubumą. Valstybės narės, kurių EGAD planas sudaro mažiau nei 3 % BVP, raginamos užbaigti įgyvendinimą iki iš pradžių numatyto 2026 m. rugpjūčio mėn. termino. Šalys, kurių EGAD planas sudaro daugiau kaip 3 % BVP ir kurių daugiau kaip 85 % tarpinių ir siektinų reikšmių dar turi būti pasiektos, primygtinai raginamos dėti daugiau įgyvendinimo pastangų. Kitos šalys, nepasiekusios 85–50 % savo tarpinių ir siektinų reikšmių, taip pat turėtų paspartinti įgyvendinimo tempą. Siekiant užtikrinti nuolatinę paramą konkurencingumui ir augimui, taip pat labai svarbu pasinaudoti STEP teikiamomis galimybėmis. Komisijos pasiūlymai, kuriais pagal sanglaudos politiką suteikiama papildomų galimybių spartinti įgyvendinimą ir remti strategines prioritetines sritis atliekant sanglaudos politikos programų laikotarpio vidurio peržiūrą 2025 m., gali dar labiau paskatinti investicijas į Sąjungai, jos valstybėms narėms ir regionams svarbiausias sritis. Be to, sukūrus arba papildžius „InvestEU“ valstybių narių skyrius būtų galima pritraukti iki 240 mlrd. EUR papildomų investicijų.

Šį pavasario dokumentų rinkinį sudaro:

- **šalių ataskaitos**, kuriose nurodomi pagrindiniai valstybių narių konkurencingumo iššūkiai;
- **konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos** dėl politikos veiksmų, kuriais siekiama patenkinti reformų ir investicijų poreikius;
- ataskaita, kurioje nagrinėjamos priežastys, dėl kurių 4 valstybėse narėse (Ispanijoje, Latvijoje, Austrijoje, Suomijoje) viršijama 3 % BVP **deficito** patatinė vertė;
- pasiūlymai dėl Tarybos rekomendacijų dėl nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimo;
- rekomendacija dėl Tarybos rekomendacijos dėl Lietuvos **vidutinės trukmės laikotarpio plano**;
- nuomonė dėl Belgijos biudžeto plano projekto;
- rekomendacija dėl Tarybos rekomendacijos dėl veiksmų, kurių Rumunija ėmėsi pagal PDP;
- penkių valstybių narių (Graikijos, Ispanijos, Portugalijos, Kipro ir Airijos) **priežiūros po programos įgyvendinimo** ataskaitos ir
- pasiūlymas dėl valstybių narių **užimtumo politikos gairių** pertvarkymo.

3. PAGRINDINIAI ATEITIES KONKURENCINGUMO IŠŠŪKIAI

3.1. Makroekonominiai pokyčiai

Nepaisant didelio netikrumo dėl tarptautinių pokyčių, tikimasi, kad ES ekonomika toliau augs, nors ir nedideliu tempu. Labai geri, nors ir prastėjantys, darbo rinkos rezultatai per pastaruosius kelerius metus kartu su mažėjančia infliacija lėmė realiojo darbo užmokesčio atsigavimą. Taip turėtų būti remiamas paklausos augimas, kurį taip pat paskatins švelninamos finansavimo sąlygos. Tačiau dėl nepastovios prekybos ir saugumo padėties didėja kliūtys ekonomikos augimui. Numatoma, kad realiojo BVP augimas šiek tiek padidės nuo 1,0 % 2024 m. iki 1,1 % 2025 m. ir dar iki 1,5 % 2026 m.: tai stabilus ir nuoseklus augimas nedideliu tempu, sudarantis palankias sąlygas įmonėms ir investuotojams. Tačiau ES prekybos rezultatams kyla didelė sutrikimų rizika. Komisija, vykdydama makroekonominio disbalanso procedūrą, septyniose valstybėse narėse nustatė pažeidžiamumą, susijusį su makroekonominio arba perviršinio disbalansu. 2 lange apibendrinamos išvados dėl makroekonominio disbalanso valstybėse narėse.

ES finansų rinkos ir tarpininkai pasirodė esantys atsparūs ekonominiams ir geopolitiniams iššūkiams. Apskritai didelis pelnas, patikimas kapitalo lygis ir didelės likvidumo atsargos padidina ES bankų pajėgumą teikti stabilų finansavimą ekonomikai ir gerai atlaikyti būsimą riziką. Bankų turto kokybė yra arti aukštesnio nei kada nors anksčiau lygio, tačiau didėjantis įmonių nemokumas ir komercinės paskirties nekilnojamojo turto pažeidžiamumo aspektai rodo, kad reikia atidžiau stebėti kredito riziką. Be to, didėjant kibernetinių incidentų skaičiui, padidėjo bankų ir kitų finansų sektoriaus įstaigų operacinė rizika.

Iš fiskalinės perspektyvos matyti, kad 2021 m. labai sumažėję valdžios sektoriaus deficito ir skolos santykiai šiek tiek padidėjo. Euro zonoje valdžios sektoriaus deficito santykis su BVP sumažėjo nuo 3,5 % 2023 m. iki 3,1 % 2024 m., o ES – nuo 3,5 % iki 3,2 %. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2025 m. deficitas šiek tiek padidės iki 3,2 % BVP euro zonoje ir iki 3,3 % ES. Numatoma, kad 11 valstybių narių deficitas viršys 3 % BVP ribą. Valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir BVP santykio mažėjimas sustojo: 2023–2024 m. šis santykis stabilizavosi ir sudarė 88,9 % BVP euro zonoje, o ES šiek tiek padidėjo (iki 82,2 %). Numatoma, kad 2025 m. jis padidės 1 procentiniu punktu tiek euro zonoje, tiek ES. 1 lange apžvelgiamos pagrindinės išvados dėl fiskalinės priežiūros pagal reformuotą Stabilumo ir augimo pakta.

1 langas. Fiskalinė priežiūra pagal reformuotą Stabilumo ir augimo pakta

2025 m. pavasario Europos semestro dokumentų rinkiniu baigiamas pirmasis metinis makroekonominės priežiūros ciklas pagal reformuotą ekonomikos valdymo sistemą. 2024 m. balandžio mėn. įsigaliojus naujai sistemai, visos valstybės narės, išskyrus Vokietiją, pateikė savo pirmuosius vidutinės trukmės laikotarpio planus. Balandžio mėn. pabaigoje valstybių narių pateiktose metinėse pažangos ataskaitose apžvelgiama šių vidutinės trukmės laikotarpio planų įgyvendinimo pažanga⁸.

Kartu su Komisijos 2025 m. pavasario prognoze ir 2024 m. galutiniais duomenimis jie yra pagrindiniai duomenys vertinant, kaip valstybės narės laikosi didžiausio grynujų išlaidų augimo.

⁸ Rumunija savo metinės pažangos ataskaitos dar nepateikė.

Savo vertinimuose Komisija atsižvelgė į lankstumą, atitinkamoms valstybėms narėms suteikiamą pagal nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, darydama prielaidą, kad Taryba jai laiku pritars⁹. Nesant vidutinės trukmės laikotarpio plano, dar neįmanoma visapusiškai įvertinti, ar Vokietija laikosi reikalavimų. Komisija tikisi, kad Vokietija savo planą pateiks iki 2025 m. liepos mėn. pabaigos.

Koordinuotas nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimas pagal Stabilumo ir augimo paktą yra 2025 m. kovo mėn. pateikto plano „ReArm Europe“ (Parengties iki 2030 m. dokumentų rinkinio) dalis ir rodo sistemos lankstumą reaguojant į nenumatytus pokyčius. Pagal nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą valstybėms narėms leidžiama viršyti Tarybos rekomenduojamus didžiausius grynųjų išlaidų augimo tempus neviršijant tam tikrų ribų, susijusių su jų gynybos išlaidų padidėjimu. Atsižvelgdama į 16 valstybių narių (Belgijos, Bulgarijos, Čekijos, Danijos, Vokietijos, Estijos, Graikijos, Kroatijos, Latvijos, Lietuvos, Vengrijos, Lenkijos, Portugalijos, Slovėnijos, Slovakijos, Suomijos) prašymus, šiandien Komisija priėmė rekomendacijas Tarybai aktyvuoti nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą ir dabar jas turi priimti Taryba.

Dėl aštuonių valstybių narių, kurioms taikoma perviršinio deficito procedūra (PDP), Komisija įvertino veiksmus, kurių imtasi atsižvelgiant į Tarybos rekomendacijas pagal PDP. Remiantis tuo vertinimu, procedūros Italijai, Slovakijai, Vengrijai, Lenkijai, Prancūzijai ir Maltai yra sustabdytos, o pastarosios dvi valstybės narės raginamos būti pasirengusios imtis tolesnių priemonių, nes Komisija prognozuoja nedidelį nuokrypį nuo rekomenduojamo grynųjų išlaidų augimo. **Belgijai** pateikus savo vidutinės trukmės laikotarpio planą, kurį dar turi priimti Taryba, Komisija rekomendavo naują taisomąjį planą. Numatoma, kad 2025 m. grynųjų išlaidų augimas Belgijoje viršys šioje rekomendacijoje nustatytą viršutinę ribą, tačiau neviršys lankstumo, kurį suteikia nacionalinė nukrypti leidžianti išlyga. **Rumunijos** grynųjų išlaidų augimas gerokai viršija taisomuoju planu nustatytą viršutinę ribą, todėl kyla akivaizdi rizika, kad perviršinis deficitas nebus ištaisytas laiku, t. y. iki 2030 m. Todėl Komisija rekomenduoja Tarybai priimti sprendimą, kuriuo nustatoma, kad veiksmingų priemonių nesiimta. Siekdama užtikrinti fiskalinį ir makroekonominį stabilumą ir nuolatinės visapusiškas galimybes gauti ES finansavimą, Rumunija turėtų skubiai imtis veiksmų, kad įvykdytų perviršinio deficito procedūros reikalavimus.

Komisija įvertino kitų 18 valstybių narių vidutinės trukmės laikotarpio planų įgyvendinimo pažangą. Numatoma, kad 12 valstybių narių (**Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Graikija, Kroatija, Latvija, Lietuva, Austrija, Slovėnija, Suomija, Švedija**) laikysis rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo, kai aktualu, atsižvelgiant į lankstumą, numatytą pagal nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, remiantis dabartinėmis gynybos išlaidų projekcijomis. Šiandien Komisija rekomendavo Tarybai patvirtinti Lietuvos vidutinės trukmės laikotarpio planą. **Portugalija ir Ispanija** iš esmės laikosi reikalavimų. Numatoma, kad Ispanijos grynųjų išlaidų augimas 2025 m. viršys Tarybos rekomenduotą viršutinę ribą, tačiau neviršys 0,3 % BVP (metinės) ir 0,6 % BVP (bendros) ribų. Portugalijos numatomas bendras nuokrypis, atsižvelgiant į nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą dėl gynybos išlaidų, yra mažesnis už 0,6 % BVP ribą. Kalbant apie **Airiją, Kiprą, Liuksemburgą ir Nyderlandus**, Komisija mano, kad esama rizikos, kad bus nukrypta nuo rekomenduojamo grynųjų išlaidų plano, nes prognozuojama, kad 2025 m. augimo tempas viršys Tarybos rekomenduojamą viršutinę ribą, o nuokryptai viršys metinių arba bendrų nuokrypių ribas.

⁹ Praktiškai Komisija, vertindama, kaip laikomasi grynųjų išlaidų plano, nustatyto pagal prevencinę dalį (Reglamentas (ES) 2024/1263), ir vertindama veiksmingas priemones, kurių imtasi siekiant laikytis taisomųjų veiksmų plano, nustatyto pagal korekcinę dalį (Reglamentas (EB) Nr. 1467/97), atsižvelgė į nuokrypį, susijusį su didesnėmis gynybos išlaidomis, kuris būtų leidžiamas, jei Taryba, atsižvelgdama į Komisijos rekomendacijas, aktyvuotų nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą.

Po šio preliminarus vertinimo, grindžiamo Komisijos 2025 m. pavasario prognoze, rudenį bus atliktas tolesnis vertinimas, o galutinis vertinimas bus atliktas 2026 m. pavasarį, remiantis 2025 m. galutiniais duomenimis.

Vertinant vidutinės trukmės laikotarpio planų įgyvendinimą taip pat atsižvelgiama į investicijas ir reformas, kuriomis grindžiamas atitinkamų fiskalinio koregavimo laikotarpių pratęsimas. Tai taikoma Ispanijai, Prancūzijai, Italijai, Suomijai, Belgijai ir Rumunijai. Išsamus šių išipareigojimų įgyvendinimo padėties įvertinimas pateiktas atitinkamų šalių ataskaitų 1 priede. Dėl Rumunijos manoma, kad į 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomendaciją iki šiol atsižvelgta nepakankamai.

Komisija įvertino keturių valstybių narių atitiktį deficito kriterijui ir tuo remiantis gali būti priimtas sprendimas, kad yra susidaręs perviršinis deficitas. Austrijos, Suomijos ir Ispanijos vertinimas grindžiamas tuo, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas viršijo 3 % BVP deficito pamatinę vertę. Latvijos vertinimas grindžiamas planuojamu deficitu 2025 m., viršijančiu 3 % BVP pamatinę vertę. Remiantis ataskaitoje pateikta analize, nėra pagrindo pradėti perviršinio deficito procedūros Suomijai, Latvijai ir Ispanijai. Kalbant apie Austriją, atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę dėl savo ataskaitos, Komisija apsvarstys galimybę siūlyti pradėti perviršinio deficito procedūrą, t. y. teikti pasiūlymą Tarybai pagal SESV 126 straipsnio 6 dalį priimti sprendimą, kuriuo nustatoma, kad yra susidaręs perviršinis deficitas.

5 priedėlyje išsamiai aprašomi konkrečios šalies aspektai.

2 langas. Makroekonominis disbalansas valstybėse narėse

Komisija nustatė, kad makroekonominis disbalansas yra susidaręs 10 valstybių narių, atrinktų nuodugnioms apžvalgoms pagal 2025 m. išpėjimo mechanizmo ataskaitą atlikti. Per ankstesnį priežiūros pagal makroekonominio disbalanso procedūrą (MDP) ciklą disbalansas arba perviršinis disbalansas nustatytas devyniose iš šių valstybių narių, o Estija pripažinta pasižyminčia naujo disbalanso rizika. Laikantis naujojo požiūrio, kuris buvo taikomas 2024 m., 2025 m. nuodugnios apžvalgos buvo pateiktos valstybėms narėms prieš paskelbiant pavasario dokumentų rinkinį, kad būtų sudarytos sąlygos išsamesnėms daugiašalėms diskusijoms Tarybos komitetuose prieš darant išvadas dėl disbalanso buvimo ir vėliau rengiant konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas¹⁰.

Disbalanso klasifikacija grindžiama trimis kriterijais: i) disbalanso mastu; ii) disbalanso pokyčiais ir perspektyvomis ir iii) politikos atsakomosiomis priemonėmis. Tai atspindi toliaregišką makroekonominio disbalanso procedūros kryptį, apie kurią pranešta per ekonomikos valdymo peržiūrą ir kuri nuo to laiko taikoma. Remiantis toliaregišku požiūriu, šie trys kriterijai lieka galioti, tačiau daugiau dėmesio skiriama pagrindinio disbalanso pokyčiams ir tam, kaip nacionalinės valdžios institucijos priima ir įgyvendina politikos atsakomasias priemones šiam disbalansui arba jo keliamai rizikai pašalinti.

Klasifikavimas atliekamas tvyrant netikrumui dėl pasaulinės prekybos aplinkos. Sprendimuose dėl klasifikavimo pagal MDP atsižvelgiama į Komisijos 2025 m. pavasario prognozes, kurios grindžiamos techninėmis prielaidomis, pagrįstomis įprasta prielaida, kad politika nesikeis, nes dvišalių derybų su prekybos partneriais rezultato negalima numatyti. Jie taip pat atspindi didelį netikrumą, susijusį su pasauline prekyba ir geopolitine aplinka, ir jo ekonominius padarinius.

Komisija priėmė keletą sprendimų pagal MDP. Pastaraisiais metais buvusios didelės infliacijos aplinkybės išnyko ir palūkanų normos mažėja. Nepaisant bendro infliacijos

¹⁰ SWD(2025) 68–71 ir SWD(2025) 122–127.

sumažėjimo, kai kuriais atvejais išlaidų spaudimas tebėra didelis, todėl toliau daromas spaudimas išlaidų konkurencingumui, ypač kai kuriose valstybėse narėse. Būsto kainos vėl pradėjo didėti sparčiau. Susikaupusios skolos mažinimas, kurį pastaraisiais metais palengvino spartus nominaliojo BVP augimas, kelia vis daugiau sunkumų. Kelių nuodugniose apžvalgose įvertintų valstybių narių pažeidžiamumas mažėja ir tam tikrais atvejais pagal MDP padaryta išvada, kad disbalanso nėra. Daugumoje likusių analizuotų valstybių narių pokyčiai iš esmės yra palankūs, tačiau vis dar išlieka svarbių iššūkių. Visų pirma:

- Estijoje nėra disbalanso: pastaraisiais metais užsitęsęs nuosmukiui, egzistavo pažeidžiamumas, susijęs su mažėjančiu kainų ir išlaidų konkurencingumu, o būsto kainos labai išaugo, tačiau atrodo, kad šiuo metu bendras pažeidžiamumas yra ribotas;
- Vokietijoje disbalanso nebėra, nes pažeidžiamumas, susijęs su dideliu einamosios sąskaitos pertekliumi, kuris turėjo tarpvalstybinę reikšmę, ilgainiui sumažėjo, o neseniai paskelbta apie didelę politikos pažangą;
- Kipre disbalanso nebėra, nes su išorės ir privačiojo sektoriaus skola susijęs pažeidžiamumas mažėja iš dalies dėl spartaus ekonomikos augimo, o valdžios sektoriaus skolos mažinimą toliau skatina nuolatinis biudžeto perteklius. Kipras padarė didelę pažangą įgyvendindamas priemones, kuriomis mažinamas jo pažeidžiamumas, tačiau einamosios sąskaitos deficitas tebėra didelis;
- Graikijoje, Italijoje, Vengrijoje, Nyderlanduose, Slovakijoje ir Švedijoje vis dar yra disbalansas, o jų pažeidžiamumas apskritai tebėra aktualus;
- Rumunijoje ir toliau yra susidaręs paviršinis disbalansas; pažeidžiamumas padidėjo, nes padidėjo Rumunijos fiskalinis ir einamosios sąskaitos deficitas, o išlaidų konkurencingumas 2024 m. sumažėjo.

Konkretūs su kiekviena iš 10 minėtų valstybių narių susiję aspektai išsamiai išdėstyti 4 priedėlyje.

Viešųjų finansų veiksmingumo ir kokybės gerinimas, be kita ko, taikant subalansuotą mokesčių derinį, padės valstybėms narėms finansuoti politikos prioritetus. Didelė valstybės skola kai kuriose valstybėse narėse nestabilioje ekonominėje aplinkoje pabrėžia, kad svarbu užtikrinti viešųjų išlaidų kokybę. Su tuo susiję politikos veiksmai visų pirma apima ilgalaikio viešųjų išlaidų veiksmingumo peržiūrą ir gerinimą bei viešųjų investicijų valdymo sistemos tobulinimą. Be to, siekiant sąžiningai gauti stabilesnes pajamas, labai svarbu mažinti mokesčių atotrūkį, be kita ko, ribojant mokesčių išlaidas, ypač tas, kurios yra mažiausiai ekonomiškai efektyvios, ir gerinti mokesčių mokėtojų įsipareigojimų vykdymą. Šiuos veiksmus turėtų papildyti nuolatinės mokesčių administratorių modernizavimo ir skaitmenizacijos pastangos, taip pat veiksmingos kovos su agresyvaus mokesčių planavimo strategijomis priemonės ir aktyvesni informacijos mainai. Be veiksmingumo didinimo, viešųjų finansų kokybės gerinimas, be kita ko, vykdant mokesčių reformą, gali padėti siekti kitų politikos tikslų, pavyzdžiui, mažinant darbo jėgai tenkančią mokesčių naštą, kad būtų padidintas užimtumas. Mokesčių paskatos taip pat atlieka itin svarbų vaidmenį priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo procese. 2025 m. KŠSR kelios valstybės narės raginamos pagerinti mokesčių derinį, kad būtų remiamas tvarus konkurencingumas, mažinant kliūtis privačiosioms investicijoms, taip pat spartinti investicijas į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą ir švarios energijos infrastruktūrą, be kita ko, toliau spartinant leidimų išdavimo procesus, kad būtų padedama siekti nacionalinių ir ES aplinkos ir klimato srities tikslų.

3.2. Atotrūkio inovacijų srityje panaikinimas

Siekiant panaikinti atotrūkį inovacijų srityje, reikia didesnių investicijų, talentų gausos, glaudesnio mokslo ir verslo bendradarbiavimo, technologijų įsisavinimo ir sklaidos bei geresnio politikos koordinavimo. Fragmentiškos viešosios investicijos ir nepakankami privatūs MTP riboja ES inovacijų potencialą. Esminiai pažangos užtikrinimo aspektai yra tvirtesnis tyrėjų ir įmonių bendradarbiavimas, nuosekli inovacijų politika visais valdymo lygmenimis ir gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) specialistų trūkumo problemos sprendimas. Kad būtų galima įgyvendinti skaitmeninio dešimtmečio tikslus ir uždavinius, kurie yra labai svarbūs siekiant sudaryti sąlygas inovacijoms, našumui ir įtraukiai skaitmeninei transformacijai, bus labai svarbu sparčiai diegti skaitmeninę infrastruktūrą ir įgyvendinti nacionalines skaitmeninio dešimtmečio strategines veiksmų gaires. Be to, turi būti sudarytos sąlygos lengviau, pigiau ir greičiau mokslinius atradimus ir naujas technologijas iš laboratorijų perkelti į rinką, o startuoliams – sąlygos plėsti veiklą, visapusiškai išnaudojant bendrosios rinkos potencialą, be kita ko, kosmoso sektoriuje.

Komisija siekia, kad mūsų ekonomikos pagrindas būtų moksliniai tyrimai ir inovacijos. Įgyvendinant iniciatyvą „Rinkis Europą“, Europos mokslinių tyrimų tarybos (EMMT) 500 mln. EUR paketas padės remti tyrėjams skirtas „superdotacijas“, padvigubinti persikėlimo priedus ir padidinti programos „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“ paramą 2025–2027 m. laikotarpiu. Be to, neseniai paskelbtu žemyno DI veiksmų planu siekiama skatinti DI ir kurti DI gigafabrikus visoje Europoje, o ES startuolių ir veiklą plečiančių įmonių strategija siekiama pagerinti pagrindines novatoriškų įmonių steigimo ir plėtros Europoje sąlygas. Pagal EGADP ir sanglaudos politiką jau remiami moksliniai tyrimai ir inovacijos (MTI) valstybėse narėse: MTI skiriama daugiau kaip 55 mlrd. EUR iš EGADP, o 113,6 mlrd. EUR¹¹ sanglaudos politikos finansavimo, apimančio paramą MTI, skaitmeninei infrastruktūrai ir inovacijoms skirtiems įgūdžiams, skiriama tikslui „Išmanesnė Europa“. Skaitmeninės Europos programa yra viena iš pagrindinių Europos Komisijos technologinių iniciatyvų: 2025–2027 m. laikotarpiui numatyta skirti 1,3 mlrd. EUR atitinkamose politikos srityse. Į EGAD planus taip pat įtraukta daugiau kaip 70 reformų, kuriomis siekiama konsoliduoti institucijas, skatinti karjerą mokslinių tyrimų srityje, palengvinti galimybes gauti finansavimą, stiprinti bendradarbiavimą ir gerinti valdymo koordinavimą. 2025 m. KŠSR valstybės narės raginamos dėti daugiau pastangų, kad būtų panaikintas inovacijų atotrūkis, didinant viešąsias ir privačiąsias investicijas į MTP, didinant MTP veiksmingumą ir mažinant ekosistemų susiskaidymą. Taip siekiama padėti pasiekti 3 % BVP ES išlaidų MTP tikslą¹². KŠSR taip pat pabrėžiama, kad mokslinius atradimus reikia paversti verslo galimybėmis, stiprinant mokslo ir verslo bendradarbiavimą ir skatinant mokslinių tyrimų rezultatų komercializaciją. Daug dėmesio skiriama startuolių ir novatoriškų įmonių galimybių gauti finansavimą gerinimui, siekiant skatinti dinamišką ir klestinčią MTI ekosistemą. Be to, KŠSR kai kurios valstybės narės raginamos panaikinti investicijų į junglumą trūkumą ir supaprastinti skaitmeninės infrastruktūros diegimo reglamentavimą, nes tai labai svarbu siekiant didinti našumą ir konkurencingumą.

¹¹ Įskaitant nacionalinį bendrą finansavimą.

¹² <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16179-2024-INIT/lt/pdf>.

3.3. Bendros priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo, konkurencingumo ir saugumo veiksnių gairės

Labai svarbu užtikrinti įperkama energetikos pertvarką Europos vartotojams ir pramonei. Nors elektros energijos ir dujų kainos apskritai sumažėjo, palyginti su 2022 m. aukščiausiu lygiu, mažmeninės pramoninės elektros energijos ir dujų kainos ES tebėra gerokai didesnės nei JAV (atitinkamai 2–2,5 ir 3–5 kartus didesnės nei JAV kainos¹³). Remdamosi atitinkamomis reformomis ir investicijomis pagal savo EGAD planus, valstybės narės imasi veiksmų, kad būtų sukurta geriau integruota energijos rinka, grindžiama sujungtu ir skaitmenizuotu tinklu ir tvirtesne reglamentavimo sistema. EGAD planų skyriais „REPowerEU“ ir sanglaudos politikos programomis suteikiamas didelis postūmis mažinti energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro: gerokai padidintos investicijos į atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir švarios energijos infrastruktūrą, taip užtikrinant, kad elektrifikacija būtų vykdoma gerokai sparčiau, daugiausia dėmesio skiriant energijos vartojimo efektyvumui. 2025 m. KŠSR raginama toliau mažinti energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro ir kai kurioms valstybėms narėms pateikiamos rekomendacijos imtis konkrečių veiksmų siekiant laipsniškai panaikinti subsidijas iškastiniam kurui, kuriomis tikslingai nesprenžiamos nei energijos nepritekliaus, nei realios energetinio saugumo problemos, kurios trukdo elektrifikacijai ir nėra itin svarbios pramonės konkurencingumui. Remiant valstybių narių pastangas, ES įperkamos energijos veiksmų planu siekiama sumažinti energijos kainas ir toliau mažinti iškastinio kuro importą, iki 2030 m. kasmet sutaupant iki 130 mlrd. EUR. Šiuo tikslu labai svarbu baigti kurti energetikos sąjungą, elektrifikuoti, didinti energijos vartojimo efektyvumą, sparčiau diegti atsinaujinančiųjų išteklių ir švarią energiją, didinti tinklo pajėgumus, įskaitant tarpvalstybines jungtis, ir efektyviai naudoti esamas jungtis, išmaniųjų tinklų infrastruktūrą ir didesnę energetikos sistemos lankstumą.

Daugiausia dėmesio ir toliau turėtų būti skiriama pernelyg didelės priklausomybės mažinimui ir energetinio saugumo stiprinimui. Valstybės narės padarė didelę pažangą įgyvendindamos planą „REPowerEU“, be kita ko, pasinaudodamos specialiais EGAD planų skyriais, kad būtų laipsniškai nutrauktas energijos importas iš Rusijos. Vis dėlto šis importas vis dar sudaro didelę ES energijos rūšių derinio dalį. Šiuo atžvilgiu 2025 m. gegužės mėn. Komisija priėmė „REPowerEU“ energijos importo iš Rusijos nutraukimo veiksmų gaires, kad būtų užtikrinta visiška ES energetinė nepriklausomybė nuo Rusijos¹⁴, siekiant iki 2027 m. pabaigos laipsniškai nutraukti visą energijos importą iš Rusijos. Atitinkamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto bus priimtas birželio mėn. Todėl reikia toliau imtis veiksmų nacionaliniu lygmeniu, kad būtų padidintas energijos vartojimo efektyvumas visuose sektoriuose ir paspartintas atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimas, kartu įvairinant ryšius su patikimesniais partneriais. 2025 m. KŠSR valstybės narės taip pat raginamos toliau stiprinti savo švarios energijos infrastruktūrą, įskaitant jungtis, ir energijos kaupimą, kad būtų galima didinti atsinaujinančiųjų išteklių ir švarios elektros energijos gamybą ir užtikrinti elektros energijos tiekimo atsparumą ir saugumą.

Didinant išteklių naudojimo efektyvumą ir skatinant žiedinį medžiagų naudojimą prisidedama prie priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo, didinamas

¹³ Europos Komisijos (ENER GD vyriausiojo ekonomisto skyriaus) skaičiavimai, pagrįsti Eurostato ir JAV energetikos informacijos administracijos (EIA) kainų duomenimis.

¹⁴ COM(2025) 440 *final*/2.

konkurencingumas ir ekonominis saugumas. Siekiant užtikrinti stabilų ir įperkamą tiekimą ir sustiprinti ES pajėgumus išgauti, apdoroti ir perdirbti medžiagas, kurios yra itin svarbios pereinant prie švarios energijos, paskelbtas pirmasis strateginių projektų sąrašas pagal Ypatingos svarbos žaliavų aktą. Be to, 2026 m. Komisija priims Žiedinės ekonomikos aktą, kuriuo bus šalinamos nuolatinės kliūtys antrinių žaliavų, žiedinių produktų ir paslaugų pasiūlai ir paklausai. Nacionaliniu lygmeniu 2025 m. KŠSR valstybės narės raginamos gerinti perėjimo prie žiedinės ekonomikos sąlygas: didinti atliekų prevenciją, skatinti efektyvų išteklių naudojimą, didinti viešąsias ir privačiąsias investicijas ir skatinti sprendimus, kuriais būtų didinamas produktų patvarumas, galimybė juos pakartotinai naudoti, taisyti ir perdirbti.

ES ir jos valstybės narės turi paspartinti perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, kartu užtikrindamos, kad jų pramonė išliktų konkurencinga. Labai svarbu sparčiai įgyvendinti Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktą, kad būtų padidinti Europos poveikio klimatui neutralizavimo technologijų ir jų pagrindinių komponentų gamybos pajėgumai, šalinant gamybos plėtros Europoje kliūtis. Be to, vasario mėn. Komisija pristatė švarios pramonės kursą, kuriuo siekiama remti ir spartinti Europos pramonės pertvarką, skatinti investicijas ir remti įmones, daugiausia dėmesio skiriant energijai imlioms pramonės šakoms ir švarių technologijų sektoriui. Be to, Komisija pateikė automobilių sektoriaus ir plieno bei metalo sektorių veiksmų planus, kuriais siekiama didinti jų konkurencingumą ir skatinti priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą. 2025 m. semestro pavasario dokumentų rinkinyje pabrėžiama, kad valstybės narės turėtų remti eksperimentinių rinkų kūrimą ir įgyvendinti poveikio klimatui neutralizavimo infrastruktūros planus ir politiką, visų pirma stiprinti energetikos infrastruktūrą, anglies dioksido surinkimą ir saugojimą bei su vandeniliu susijusius veiksmus. KŠSR taip pat nurodoma, kad reikia skubiai pertvarkyti pramonės gamybą ir transportą ir mažinti jų priklausomybę nuo iškastinio kuro. Nors ES sėkmingai siekia 55 % 2030 m. klimato tikslo¹⁵, siekiant 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslų taip pat svarbu sparčiai ir nuosekliai įgyvendinti nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus.

Prisitaikymas prie klimato kaitos, be kita ko, pasitelkiant tvarią vandentvarką, tebėra neatidėliotinas ES prioritetas, nes tai labai svarbu siekiant apsaugoti išteklius ir didinti gerovę bei saugumą. Be to, kad dėl sausrų ir potvynių patiriama žmoniškųjų ir ekonominių nuostolių, valstybės narės ir toliau susiduria su sunkumais, susijusiais su vandens tarša, neefektyviu naudojimu, prastu vandentvarkos valdymu ir netinkama kainodaros politika. Todėl 2025 m. KŠSR numatyti kelioms valstybėms narėms skirti politikos veiksmai, kuriais siekiama stiprinti vandens valdymą nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis ir imtis didelių investicijų. Be to, Hidrologinio atsparumo strategijoje nustatyta nuosekli sistema, kuria siekiama užtikrinti tvarią vandentvarką ir spręsti su vandens trūkumu ir kokybe susijusias problemas. Neseniai pasiūlyta sanglaudos politikos laikotarpio vidurio peržiūra sustiprino tikslą skatinti saugią prieigą prie vandens, tvarią vandentvarką ir hidrologinį atsparumą, taip pat didesnes išankstinio finansavimo ir bendro finansavimo normas. Būsimas Europos prisitaikymo prie klimato kaitos planas padės valstybėms narėms numatyti klimato poveikį ypatingos svarbos infrastruktūros objektams, strateginiams sektoriams ir susijusioms investicijoms ir jam pasiruošti.

3.4. Reglamentavimo aplinkos supaprastinimas

¹⁵

COM(2025) 274.

Siekiant palengvinti sąlygas verslui ir skatinti gerovę ES, labai svarbu supaprastinti reglamentavimą, sumažinti našą ir užtikrinti veiksmingą įgyvendinimą. Reglamentavimo sudėtingumas tebėra didelė kliūtis ilgalaikėms investicijoms Europoje, o du trečdaliai Europos įmonių mano, kad tai yra viena iš pagrindinių kliūčių¹⁶. Administracinių procedūrų įvairovė ir trukmė visoje Europoje yra kliūtis investicijoms, todėl ES, nacionaliniu ir vietos lygmenimis reikia supaprastinimo pastangų. Komisija įgyvendina precedento neturinčią supaprastinimo ir įgyvendinimo darbotvarkę¹⁷ ir siekia iki 2028 m. administracines išlaidas sumažinti bent 25 %, o MVĮ – bent 35 %. Tai reiškia, kad iki dabartinės Komisijos kadencijos pabaigos bus sutaupyta bent 37,5 mlrd. EUR administracinių išlaidų. Iki šiol Komisija priėmė keturis plataus masto pasiūlymus dėl supaprastinimo tvarumo atskaitomybės, investicijų, bendros žemės ūkio politikos ir mažųjų vidutinės kapitalizacijos įmonių bei produktams taikomų taisyklių skaitmenizavimo srityse. Ji ragina teisėkūros institucijas greitai susitarti dėl pasiūlymų ir toliau sieks savo supaprastinimo tikslų, atlikdama ES *acquis* testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kad nustatytų dubliavimosi atvejus ar nenuoseklumą, kurie gali būti pašalinti pasiūlyimuose dėl supaprastinimo.

Valstybės narės taip pat turi prisidėti prie supaprastinimo pastangų vykdydamos teisėkūros ir administracines reformas. Naujos konsultacijų priemonės, pvz., dialogai įgyvendinimo klausimais ir tikrosios padėties patikros, padeda nustatyti kliūtis ir būdus, kaip pagerinti esamos reglamentavimo sistemos įgyvendinimą. Komisija taip pat pagerins naujų teisės aktų kokybę užtikrindama, kad bet koks naujas pasiūlymas skatintų augimą ir konkurencingumą, taikydama atnaujintą MVĮ ir konkurencingumo patikrą. Įmonių suvokimas, ar lengva laikytis nacionalinių įstatymų ir administracinių reikalavimų, valstybėse narėse skiriasi. Daugiau kaip 45 % piliečių mano, kad jų šalies viešasis administravimas yra sudėtingas, pernelyg biurokratinis ir lėtas. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jų reglamentavimo sistema būtų palanki augimui, vengti bet kokios nereikalingos naštos įgyvendinant ES teisės aktus, užtikrinti greitą pasiūlymų dėl supaprastinimo įgyvendinimą, skatinti skaitmenizaciją ir palengvinti leidimų išdavimą, sertifikavimą ir sklandų keitimąsi informacija tarp visų valdžios lygmenų viešojo administravimo institucijų.

Atitinkamai 2025 m. KŠSR valstybės narės raginamos supaprastinti administracines procedūras ir reglamentavimo sistemas visuose sektoriuose mažinant sudėtingumą bei biurokratizmą ir tobulinant reglamentavimo priemones. KŠSR valstybės narės raginamos supaprastinti leidimų išdavimo ir licencijavimo procesus, t. y. sutrumpinti apskundimo terminus, skaitmenizuoti taikomas programas ir išaiškinti žemės naudojimo ir prijungimo prie tinklų taisykles, kad būtų paspartintas atsinaujinančiųjų išteklių energijos diegimas, būstų statyba ir infrastruktūros diegimas. KŠSR valstybės narės taip pat raginamos gerinti teisėkūros kokybę rengiant patikimas konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais, vykdant nepriklausomą priežiūrą ir atliekant įrodymais pagrįstus vertinimus, kad būtų padidintas teisinis tikrumas ir konkurencingumas.

3.5. Viso Europos bendrosios rinkos potencialo išnaudojimas

¹⁶ [2024 m. EIB investicijų tyrimas. Europos Sąjungos apžvalga.](#)

¹⁷ [Supaprastinimas ir įgyvendinimas. Europos Komisija.](#)

Siekiant išnaudoti visą bendrosios rinkos potencialą, reikia pašalinti likusias kliūtis, trukdančias tarpvalstybiniam verslui ir investicijoms. Nors bendroji rinka skatino augimą ir klestėjimą, ji tebėra nepakankamai integruota. MVI, startuoliai ir veiklą plečiančios įmonės susiduria su kliūtimis, pavyzdžiui, apsunkinančiu administravimu, ribojančiomis taisyklėmis, pavėluotais mokėjimais ir ribotomis galimybėmis gauti finansavimą. Dėl nepakankamos skaitmeninės, energetikos ir transporto infrastruktūros silpnėja konkurencingumas, o koordinuotos paslaugų integracijos trūkumas riboja galimybes – prekyba paslaugomis sudaro tik 7,6 % BVP¹⁸. Atsižvelgiant į sektoriaus mastą, gilesnė integracija suteikia didelių galimybių. Siekdama pašalinti šias kliūtis, Europos Komisija pristatė bendrosios rinkos strategiją, kurioje nustatyti konkurencingumo veiksmai, kuriais siekiama palengvinti tarpvalstybinę prekybą ir sklandų Europos bendrosios rinkos veikimą. Ankstyva ir laipsniška ES šalių kandidačių integracija į kai kurias bendrosios rinkos dalis ją dar labiau sustiprins. Siekiant racionalizuoti inovacijas visoje bendrojoje rinkoje, bendrų patentų sistema mažina teisinį susiskaidymą ir patentų išlaidas bei palengvina tarpvalstybinę prekybą – jau užregistruota daugiau kaip 50 000 bendrų patentų. Įgyvendindamos EGAD planus, kelios valstybės narės neseniai priėmė reformas, kuriomis siekiama stiprinti bendrąją rinką liberalizuojant paslaugų rinkas, supaprastinant įvairių profesijų reglamentavimo sistemą, modernizuojant viešuosius pirkimus ir didinant jų profesionalumą, taip pat remiant prekybą ir investicijas. 2025 m. KŠSR daugiausia dėmesio skiriama bendrosios rinkos stiprinimui, raginant valstybes nars mažinti reglamentavimo kliūtis, didinti konkurenciją ir gerinti viešuosius pirkimus. KŠSR taip pat raginama vykdyti strategiškesnę pramonės planavimą, kad būtų šalinami teritoriniai skirtumai ir remiama infrastruktūra, inovacijos ir vertės grandinės. ES ekonomikos veikimui labai svarbi teisinė valstybė, nes ji užtikrina, kad būtų ginamos teisės, baudžiama už korupciją ir užtikrinamas sutarčių vykdymas. Kuriant investicijas ir inovacijas skatinančią verslo aplinką, kurioje įmonėms teikia naudos laisvas judėjimas ir nuspėjamos verslo sąlygos, labai svarbus ir teisinės valstybės principo laikymasis, ypač nepriklausoma, kokybiška ir veiksminga teisingumo sistema, teisinis tikrumas ir lygybė prieš įstatymą. Kai aktualu ir kai tai neįtraukta į EGAD planus, taip pat papildant teisinės valstybės principo taikymo ataskaitą, KŠSR valstybės narės raginamos didinti teismų sistemų veiksmingumą ir stiprinti kovą su korupcija.

3 langas. Investavimo kliūtys

Investicijoms Europos šalyse trukdo įvairios tiek privačiojo, tiek viešojo lygmens struktūrinės kliūtys. 2025 m. semestro pavasario dokumentų rinkinyje nustatyti pagrindiniai veiksniai, trukdantys investuoti valstybėse narėse. Viena iš pagrindinių kliūčių investicijoms yra reglamentavimo sudėtingumas ir administracinė našta: keliose valstybėse narėse teisinės sistemos yra nenuoseklios arba sparčiai kintančios, būdingas biurokratinis neefektyvumas ir silpnas koordinavimas visais valdžios lygmenimis. Šis nenusipėjamumas atgraso nuo ilgalaikių investicijų, visų pirma MVI. Kita didelė problema – plačiai paplitęs kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas: su juo susiduria daugiau kaip 75 % įmonių. Šis trūkumas ypač didelis technikos, IRT ir mokslo srityse, o tai riboja inovacijas ir našumo augimą. Didelės energijos išlaidos taip pat yra didelė kliūtis investicijoms, daranti poveikį veiklos maržoms ir energijai imlių pramonės šakų konkurencingumui. Be to, keliose valstybėse narėse galimybės gauti finansavimą tebėra ribotos dėl nepakankamai išvystytų kapitalo rinkų ir didelės priklausomybės nuo bankų skolinimo, o įmonėms sunku gauti rizikos kapitalo ar alternatyvų finansavimą. Viešosioms investicijoms taip pat trukdo nepakankamas koordinavimas visais valdžios lygmenimis, taip pat

¹⁸ Paslaugų eksporto ir importo vidurkis, palyginti su BVP.

netinkamas planavimas ir projektų vertinimas. Keliose valstybėse narėse trūksta standartizuotų investicinių projektų vertinimo, atrankos ir peržiūros metodikų, todėl atsiranda neveiksmingumas ir neišnaudojamos visos galimybės. Galiausiai, šias problemas dar paaštrina geopolitinis netikrumas ir netinkamas infrastruktūros planavimas, todėl vėluojama diegti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, modernizuoti transportą ir diegti infrastruktūrą. Kartu šios kliūtys lemia susiskaidžiusią investicijų aplinką, o tai trukdo ES konkurencingumui.

3.6. Konkurencingumo finansavimas ir santaupų ir investicijų sąjunga

Sukūrus santaupų ir investicijų sąjungą¹⁹ turėtų pagerėti ES finansų sistemos galimybės remti piliečių gerovės kūrimą ir investicijas į konkurencingumo kelrodyje nustatytus strateginius prioritetus. Per pastarąjį dešimtmetį gryniosios ES privačiojo sektoriaus santaupos siekė vidutiniškai siekė 8,0 % BVP. Tik maždaug ketvirtadalis šių santaupų buvo skirtos vidaus privačiosioms investicijoms finansuoti, nes ES kapitalo rinkos tebėra palyginti nepakankamai išvystytos pagal tarptautinius standartus ir apskritai tik labai nedaug prisideda prie įmonių išorės finansavimo. Santaupų ir investicijų sąjungos, grindžiamos pagal kapitalo rinkų sąjungos veiksmų planus jau padaryta pažanga, tikslas – stiprinti integraciją ir rizikos pasidalijimą kapitalo rinkose. Ja taip pat siekiama toliau plėtoti bankų sąjungą. Atsižvelgiant į darbą, susijusį su santaupų ir investicijų sąjunga, 2025 m. KŠSR išdėstyti tiksliniai nacionalinio lygmens veiksmai, kuriais siekiama pagerinti galimybes gauti finansavimą. Siūlomi politikos veiksmai, be kita ko: i) skatinti neprofesionaliuosius ir institucinius investuotojus dalyvauti kapitalo rinkose; ii) didinti galimybes gauti ne bankų teikiamą finansavimą ES įmonėms, įskaitant novatoriškus startuolius ir veiklą plečiančias įmones, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVD); iii) plėtoti vietos privačiojo akcinio kapitalo ir rizikos kapitalo rinkas ir prireikus didinti konkurenciją finansų rinkose ir iv) gerinti bendrą finansinį raštingumą.

3.7. Skatinimas ugdyti įgūdžius ir kurti kokybiškas darbo vietas kartu užtikrinant socialinį sąžiningumą

Padidėjus neapibrėžtumui ES darbo rinka buvo labai atspari, tačiau reikia imtis tolesnių politikos veiksmų, kad būtų remiamas dalyvavimas darbo rinkoje ir skatinamas Europos darbo našumas. ES darbo rinka tebėra stipri, nedarbo lygis kaip niekad žemas, o užimtumo lygis rekordiškai aukštas. ES sėkmingai siekia Europos socialinių teisių ramsčio pagrindinio tikslo iki 2030 m. užtikrinti 78 % užimtumo lygį – tai, be kita ko, atspindi daugelio valstybių narių per daugiau kaip dešimtmetį priimtą politiką ir reformas. Praėjusiais metais darbo jėgos trūkumas šiek tiek sumažėjo, tačiau daugumoje valstybių narių vis dar viršija prieš pandemiją buvusį lygį, ir prognozuojama, kad jis didės, o tai trukdo įmonėms investuoti ir diegti inovacijas. Darbo jėgos trūkumas, kuris įvairiuose regionuose ir sektoriuose labai skiriasi ir kurį dar padidina demografinės tendencijos ir maža įperkamo būsto pasiūla, nuolat juntamas statybos, sveikatos ir ilgalaikės priežiūros, technologijų, inžinerijos, IRT ir transporto srityse, o tai daro neigiamą poveikį konkurencingumui ir augimui.

Siekiant skatinti įtraukias darbo rinkas, reikia bendrų ES ir valstybių narių lygmens pastangų. Nacionaliniuose EGAD planuose ir sanglaudos politikos programose numatyta daug atitinkamų priemonių, kuriomis sprendžiama darbo rinkos segmentacijos problema, didinamas

¹⁹ COM(2025) 124 *final*.

valstybinių užimtumo tarnybų veiksmingumas, remiamas darbo jėgos judumas ir teikiama tikslinė parama konkrečioms grupėms. Vis dėlto dar reikia papildomų pastangų. Moterų ir nepakankamai atstovaujamų grupių (pvz., vyresnio amžiaus darbuotojų, jaunimo, žemos kvalifikacijos darbuotojų, neįgaliųjų, romų ir migrantų kilmės asmenų) dalyvavimas darbo rinkoje yra labai svarbus, be kita ko, atsižvelgiant į mažėjantį darbingo amžiaus gyventojų skaičių, kaip pabrėžta lygybės sąjungos strategijose²⁰. Pavasario dokumentų rinkinio rekomendacijose valstybės narės raginamos, be kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo pastangų, įgyvendinti veiksmingesnę aktyvią darbo rinkos politiką ir gerai parengtas mokesčių ir išmokų sistemas su tinkamomis paskatomis dirbti. Siekiant pašalinti dalyvavimo darbo rinkoje kliūtis ir pritraukti žmones į pagrindinius sektorius, reikia didinti galimybes naudotis kokybiškomis ir įperkamosiomis ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugomis, taip pat socialine ir ilgalaike priežiūra, suteikti neįgaliesiems tinkamai pritaikytas galimybes ir gerinti darbo sąlygas²¹. Reikia atidžiai stebėti darbo užmokesčio pokyčius ir užtikrinti pusiausvyrą tarp, viena vertus, našumo ir konkurencingumo užtikrinimo ir, kita vertus, pragyvenimo išlaidų klausimo sprendimo. Šiuo požiūriu svarbų vaidmenį atlieka socialinis dialogas ir kolektyvinės derybos. Be to, ES tebėra svarbus darbuotojų judumas, o siekiant patenkinti ES darbo rinkos poreikius taip pat vis labiau reikės skatinti teisėtą migraciją iš ES nepriklausančių šalių. Būsimos Komisijos kokybiškų darbo vietų kūrimo gairės atliks svarbų vaidmenį orientuojant ES ir nacionalinio lygmens veiksmus.

Siekiant konkurencingos, klestinčios ir įtraukios Europos labai svarbu skatinti žmogiškąjį kapitalą. Be specialistų pritraukimo ir išlaikymo politikos, pavasario dokumentų rinkinyje valstybės narės raginamos didinti Europos gyventojų įgūdžių lygį ir švietimo sistemų įtraukumą. Pastaraisiais metais visoje ES labai sumažėjo pagrindinių įgūdžių lygis, taip pat sumažėjo geriausių rezultatų pasiekusių asmenų dalis²². Maždaug pusėi ES žmonių vis dar trūksta pagrindinių skaitmeninių įgūdžių, o dalyvavimas suaugusiųjų mokymosi programose tebėra gerokai mažesnis už ES ramsčio pagrindinį tikslą – 60 % iki 2030 m. Atsižvelgiant į įgūdžių ir darbo jėgos trūkumą²³, reikia dėti daugiau pastangų siekiant skatinti investicijas į mokymąsi visą gyvenimą, sudaryti palankesnes sąlygas įgūdžių išsaugojimui ir pripažinimui ir užtikrinti, kad mokymosi galimybės būtų prieinamesnės nepakankamai aptarnaujamoms grupėms. Valstybių narių ir regionų švietimo ir mokymo sistemos turi geriau reaguoti į kintančias darbo rinkas. Politikos veiksmai taip pat turi apimti mokytojo profesijos patrauklumo didinimą ir mokymo kokybės bei įtraukumo didinimą. Daugiau kaip pusė naujų darbo vietų, kurios bus sukurtos iki 2035 m., bus susijusios su profesijomis, kurioms reikia aukštos profesinės kvalifikacijos²⁴, tačiau dabartinės STEM įgūdžių pasiūlos nepakanka augančiai paklausai patenkinti. STEM turi tapti strateginiu prioritetu švietimo ir įgūdžių srityje visais lygmenimis. ES lygmeniu iniciatyva „Įgūdžių sąjunga“²⁵ daugiausia dėmesio skiriama įgūdžių ugdymui, reguliariam kvalifikacijos kėlimui ir perkvalifikavimui, taip pat įgūdžių ir

²⁰ Lygybės sąjungos strategijomis skatinama užtikrinti lygias moterų ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, pavyzdžiui, asmenų su negalia, rasinėms ar etninėms mažumoms priklausančių asmenų, įskaitant romus, galimybes darbo rinkoje ir švietimo srityje.

²¹ [Demografijos priemonių rinkinyje](#) taip pat nurodomi veiksmai, kuriais siekiama spręsti demografinės problemos ir mažinti jų poveikį Europos konkurencingumui.

²² Europos Komisija (2024 m.). [Dvigubas iššūkis – lygybė ir kompetencija pagrindinių įgūdžių srityje ES](#).

²³ Eurobarometras 529, 2023 m.

²⁴ Apskaičiuota pagal CEDEFOP įgūdžių žvalgybos projektą „Įgūdžių prognozė“ [Įgūdžių prognozė | CEDEFOP](#).

²⁵ [Įgūdžių sąjunga](#). Europos Komisija.

darbuotojų judumui. Pagrindinių įgūdžių veiksmų plane valstybės narės raginamos remti prastai besimokančius mokinius. Taip pat dedamos didelės pastangos spręsti įgūdžių trūkumo problemą pasitelkiant sanglaudos politiką ir EGADP, visoms valstybėms narėms įgyvendinant ES remiamas priemones įgūdžių, suaugusiųjų mokymosi, švietimo ir mokymo srityse. ES ir valstybės narės taip pat turėtų toliau bendradarbiauti siekdamos išplėsti mikrokredencialų naudojimą ir parengti Įgūdžių garantijos iniciatyvos bandomąjį projektą, skirtą sektorių, kuriuose vyksta restruktūrizavimas arba kuriems gresia nedarbas, darbuotojams.

Unikali Europos socialinė rinkos ekonomika labai priklauso nuo atsparumo ir sąžiningumo. Europos socialinių teisių ramstis tebėra labai svarbus kuriant stipresnę ir įtraukesnę Europą. Valstybės narės į savo EGAD planus įtraukė atitinkamas reformas ir investicijas, daugiausia dėmesio skirdamos socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros įstaigų stiprinimui, pažeidžiamų grupių įtraukčiai, socialinių išmokų sistemų modernizavimui ir sveikatos priežiūros skaitmenizavimui. Nors žmonių, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, dalis pastaruoju metu šiek tiek sumažėjo, svarbu spręsti vis dar didelio pažeidžiamų grupių ir vaikų skurdo lygio, taip pat didelių regioninių skirtumų problemą. Reikės intensyvių pastangų, kad būtų pasiektas pagrindinis ES ramsčio tikslas iki 2030 m. žmonių, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, skaičių sumažinti bent 15 mln., įskaitant bent 5 mln. vaikų. Atsižvelgiant į demografinius, darbo rinkos ir socialinius iššūkius, 2025 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose pabrėžiama, kad reikia turėti tinkamas ir veiksmingas socialinės apsaugos, įtraukties ir pensijų sistemas ir skatinti galimybes gauti įperkamą būstą ir socialines paslaugas. Taip pat svarbu užtikrinti nediskriminavimą, skatinti lyčių lygybę ir gerinti lyčių lygybės aspekto integravimą. Didėjant sveikatos ir ilgalaikės priežiūros paklausai, valstybės narės taip pat turi kurti atsparias sveikatos ir ilgalaikės priežiūros sistemas, be kita ko, pereidamos prie profilaktinės ir pirminės sveikatos priežiūros modelio. Ekstremaliųjų sveikatos situacijų rizika didėja, todėl ES būtina toliau stiprinti ir konsoliduoti savo sveikatos saugumo parengties ir reagavimo pajėgumus²⁶. Siekdama baigti kurti Europos sveikatos sąjungą, ES taip pat imasi veiksmų dėl tokių iniciatyvų kaip Ypatingos svarbos vaistų aktas, kuriuo siekiama pagerinti ypatingos svarbos vaistų tiekimą ir gamybą. Kad ES būtų sąžininga ir įtrauki, taip pat reikia, kad žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos nauda būtų dalijamasi visoje visuomenėje. Tai reiškia, kad reikia teikti paramą regionams ir bendruomenėms, kuriems ši pertvarka daro neproporcingą poveikį. Teisingos pertvarkos fondo lėšomis remiama sąžiningesnė pertvarka, o Socialinis klimato fondas skirs specialų finansavimą labiausiai paveiktiems asmenims remti. Komisija pateiks naują Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo veiksmų planą, kurį papildys ES kovos su skurdu strategija.

4 langas. Aukštynkryptės socialinės konvergencijos analizė pagal socialinės konvergencijos sistemą

Komisija įvertino, ar 10 valstybių narių kyla aukštynkryptės socialinės konvergencijos iššūkių pagal socialinės konvergencijos sistemą (SKS), kuri apima dviejų etapų konkrečioms šalims skirtą aukštynkryptei socialinei konvergencijai kylančios rizikos ir iššūkių analizę²⁷. Per pirmojo etapo analizę, pateiktą 2025 m. bendroje užimtumo

²⁶ Atsižvelgiant į kintančius klimato, geopolitinius ir saugumo iššūkius, [ES pasirengimo krizėms strategija](#) apima politikos veiksmus, kuriais bus remiamos ir papildomos valstybių narių pastangos didinti parengtį.

²⁷ Žr. Reglamento (ES) 2024/1263 3 straipsnį ir su juo susijusią konstatuojamąją dalį.

ataskaitoje²⁸, analizuojama visų valstybių narių darbo rinkos, įgūdžių ir socialinė politika. Nustatyta, kad galima rizika aukštynkryptei socialinei konvergencijai kyla 10 valstybių narių (tai Bulgarija, Estija, Graikija, Ispanija, Kroatija, Italija, Lietuva, Liuksemburgas, Vengrija ir Rumunija). 2025 m. balandžio 11 d. paskelbti šių 10 šalių antrojo etapo analizės rezultatai²⁹; ją atliekant daugiausia dėmesio skirta politikos sritims, kurios per pirmąjį etapą, remiantis pagrindiniais socialinių rodiklių suvestinės rodikliais, buvo nustatytos kaip keliančios potencialią riziką aukštynkryptei socialinei konvergencijai. Ši antrojo etapo analizė grindžiama daugeliu įvairių kiekybinių ir kokybinių įrodymų ir pagrindiniais veiksniais, dėl kurių kyla iššūkių aukštynkryptei socialinei konvergencijai. Ją atliekant išsamiau nagrinėjami pokyčiai ir atsižvelgiama į atitinkamus valstybės narės vykdomus ar planuojamus atsakomuosius politikos veiksmus. Apskritai atliekant antrojo etapo analizę nustatyti trijų valstybių narių (Graikijos, Rumunijos ir Italijos) aukštynkryptės socialinės konvergencijos iššūkiai³⁰.

Aukštynkryptės socialinės konvergencijos analizė rodo horizontaliuosius iššūkius visose trijose politikos srityse. Analizė rodo, kad reikia imtis papildomų priemonių, kuriomis būtų skatinamas įgūdžių įgijimas, kad būtų padėtas pagrindas įgūdžių ugdymui ir sprendžiama įgūdžių ir darbo jėgos trūkumo problema. Nors apskritai darbo rinkos tebėra stiprios, analizė rodo, kad į darbo rinką reikia veiksmingiau integruoti visas gyventojų grupes. Tuo pat metu reikia labai atidžiai stebėti pajamų nelygybę ir skurdo ar socialinės atskirties riziką, be kita ko, atsižvelgiant į demografinius iššūkius, kartu išlaikant tinkamas ir tvarias socialinės apsaugos ir įtraukties sistemas.

Socialinės konvergencijos analizės išvados atspindi šalių ataskaitose, į jas taip pat atsižvelgta 2025 m. Europos semestro procese. Šia analize remtasi atliekant daugiašales priežiūros peržiūras atitinkamuose Tarybos komitetuose.

5 langas. Būstas Europoje. Politikos iššūkiai

Būsto rinkos pokyčiai turi didelį ekonominį ir socialinį poveikį. Būstų sektorius labai prisideda prie ES ekonomikos: 2024 m. statybų sektorius sudarė apie 5 % BVP. Būsto išlaidoms taip pat tenka didelė dalis namų ūkių pajamų: 2024 m. jos sudarė beveik 20 %, o pažeidžiamų grupių dalis buvo dar didesnė, ir jų lygis daro didelį poveikį namų ūkių biudžetams ir gyvenimo lygiui. Būsto ir hipotekos rinkų pokyčiai daro didelį poveikį ekonominiams ciklams ir finansiniam stabilumui. Didelės kainos ir nuomos mokesčiai gali daryti neigiamą poveikį darbo jėgos ir gyventojų judumui tiek šalyse, tiek tarp jų, taip pat asmenų su negalia gebėjimui gyventi savarankiškai. Tai savo ruožtu gali trukdyti veiksmingai paskirstyti darbo jėgą, prisidėti prie darbo jėgos trūkumo ir riboti bendrą našumą.

Europoje yra didelis atotrūkis tarp didelės būsto paklausos ir nepakankamos pasiūlos, o tai lemia dideles kainas. 2019–2024 m. naujų gyvenamųjų pastatų statybai išduotų leidimų skaičius sumažėjo 14 %. Tuo pat metu būsto kainos padidėjo 27 %. Apskaičiuota, kad būsto kainos pervertintos maždaug dviejuose trečdaliuose Europos šalių. Padėtis būsto rinkose ypač įtempta sostinėse, augimo centruose ir turistinėse vietovėse. Be to, mažėja socialinio būsto prieinamumas, o benamystė didėja.

Siekiant užtikrinti įperkamesnį būstą, reikalingos reformos ir investicijos. Už būsto politiką visų pirma atsako valstybės narės, regionai ir miestai, tačiau visais lygmenimis reikia

²⁸ [2025 m. kovo 10 d. Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos priimta 2025 m. bendra užimtumo ataskaita.](#)

²⁹ [SWD\(2025\) 95. Antrojo etapo šalių socialinės konvergencijos analizė pagal socialinės konvergencijos sistemą \(SKS\), 2025 m.](#)

³⁰ 2024 m. nustatytos valstybės narės buvo Bulgarija, Rumunija ir Italija.

ryžtingo požiūrio. EGADP lėšomis remiamos didelės investicijos (apie 20 mlrd. EUR) šioje srityje ir būsto įperkamo ir prieinamo reformos. Sanglaudos politikos laikotarpio vidurio peržiūroje Komisija pasiūlė padvigubinti asignavimus būstui, kad jie pasiektų bent 15 mlrd. EUR. Šiame pavasario dokumentų rinkinyje pateikiamos konkrečios rekomendacijos, kaip spręsti prieinamumo problemą keliose šalyse, kuriose padėtis ypač sunki. Siekiant užtikrinti pakankamą ir tinkamą būsto pasiūlą, politikos priemonėmis turėtų būti siekiama šalinti ilgalaikes struktūrines kliūtis, susijusias su nepakankamomis investicijomis, apmokestinimu, skirstymo į zonas politika ir darbo jėgos trūkumu statybos sektoriuje, ir turėtų būti supaprastintos taisyklės ir reglamentai. Siekiant padėti patenkinti pažeidžiamų grupių, taip pat mažas ir vidutines pajamas gaunančių namų ūkių, kurie negali gauti būsto rinkos sąlygomis, būsto poreikius, reikia didinti įperkamo būsto ir socialinio būsto pasiūlą. 2026 m. planuojamu Europos įperkamo būsto planu bus siekiama pateikti veiklos rekomendacijas, kuriomis būtų remiamos investicijos, politikos reformos ir geriausia praktika.

4. IŠVADA

Siekdama skatinti ilgalaikę gerovę ir atsparumą, ES derina savo ekonomikos valdymą ir vėl daug dėmesio skiria konkurencingumui. Konkurencingumo kelrodyje apibrėžiami ateinančių penkerių metų Komisijos prioritetai ir išdėstomos aiškos ES ekonominio atsparumo ir padėties pasaulyje stiprinimo veiksmų gairės. Europos semestras yra vienas iš pagrindinių šių prioritetų įgyvendinimo mechanizmų, padedančių valstybėms narėms suderinti nacionalines reformas ir investicijas su bendrais ES tikslais, užtikrinant nuoseklų įgyvendinimą visais valdymo lygmenimis.

Komisija ragina Europos Vadovų Tarybą pritarti Komisijos rekomendacijoms dėl 2025 m. KŠSR, o Tarybą – jas priimti. Komisija taip pat ragina visas valstybes nares visiškai ir laiku įgyvendinti rekomendacijas palaikant glaudų dialogą su socialiniais partneriais, pilietinės visuomenės organizacijomis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais.

1 PRIEDĖLIS. KONKREČIOMS ŠALIMS SKIRTOSE REKOMENDACIJOSE NAGRINĖJAMŲ TEMINIŲ SRIČIŲ APŽVALGA

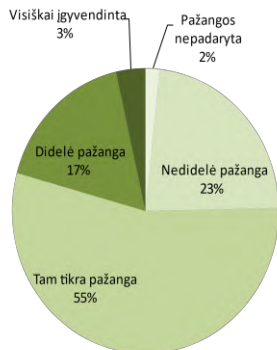
		Inovacijos	Dekarbonizacija ir konkurencingumas	Saugumas	Supaprastinimas	Bendroji rinka, konkurencija ir valstybės pagalba	Finansavimas	Ilgūdžiai, kvalifikuotas darbas ir socialinis teisingumas	Makrofiskaliniai aspektai																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	YN	Mokslas ir inovatyvios ekosistemos Inovacijos, startuoliai ir veiklą plėtinančios įmonės Įmonių skaitmenizavimas Dekarbonizacija, atnaujinančiųjų išteklių energija ir energijos Energetikos vartojimo efektyvumas Aplinkos politika ir išteklių valdymas Transportas Gynybos pajėgumų didinimas Energetinis saugumas ir infrastruktūra Pristatymas prie klimato kaitos Skaitmeninis junglumas, infrastruktūra ir rinkos veikimas Reglamentavimo ir administracinės našos mažinimas Teisėkūros kokybė Viešasis administravimas Viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų skaitmenizavimas Verslo aplinka (įskaitant MVI politiką) Bendroji rinka, konkurencija ir valstybės pagalba Valstybės valdomos įmonės Viešieji pirkimai ir koncesijos Teisingumo sistema Korupcija Kova su pinigų plovimu Galimybė gauti finansavimą ir augimo finansavimas (įskaitant KRS) Finansinės paslaugos ir finansinis stabilumas Privačiojo sektoriaus skola ir nemokumo sistema Ilgūdžiai, profesinis rengimas ir mokymas ir suaugusiųjų mokymasis Svietimas ir ikimokyklinis ugdymas ir priežiūra Aktyvi darbo rinkos politika, darbo rinkos veikimas, darbo užmokestis ir nediskriminavimas ir vienodos galimybės Sveikatos priežiūra ir ilgalaikė priežiūra Būstas Pensijų sistemos ir aktyvus senėjimas Skurdas, socialinė įtrauktis ir socialinė apsauga Regioninė plėtra ir vietos viešosios paslaugos Biudžeto sistema ir fiskalinis valdymas Mokesčių politika Mokesčių administravimas, mokesčių atėmimas ir vengimas																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																

 Naujos arba atnaujintos 2025 m. KŠSR

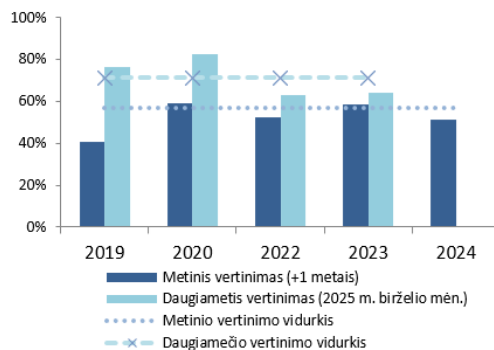
2 PRIEDĖLIS. KŠSR ĮGYVENDINIMO PAŽANGA

Per 2025 m. Europos semestro ciklą apžvelgiami valstybių narių politikos veiksmai, kurių imtasi siekiant spręsti struktūrinius uždavinius, nustatytus po 2019 m. priimtose konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose (KŠSR). 2025 m. vertinant KŠSR įgyvendinimą įvertinami politikos veiksmai, kurių iki šiol ėmėsi valstybės narės³¹, atsižvelgiant į priemones, kurių imtasi įgyvendinant EGADP, taip pat į įsipareigojimus, prisiimtus pagal EGAD planus ir vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus, priklausomai nuo jų įgyvendinimo lygio. Vertinimas labiau parodo dabartinį įgyvendinimo etapą, o ne pažangos lygį, kurį būtų galima pasiekti darant prielaidą, kad planai bus visiškai įgyvendinti³². Į 2025 m. KŠSR vertinimą įtrauktas 2019–2023 m. KŠSR (daugiametis) ir 2024 m. KŠSR (metinis) vertinimas.

1 diagrama. Dabartinis 2019–2023 m. KŠSR įgyvendinimo lygis

2 diagrama. 2019–2024 m. KŠSR įgyvendinimas. Kiekvienų metų metinis įvertinimas, palyginti su dabartine įgyvendinimo padėtimi

Pastaba. Atliekant 1 diagramoje pateiktą daugiametį vertinimą įvertinta 2019–2023 m. KŠSR įgyvendinimo pažanga nuo pirmųjų rekomendacijų priėmimo iki šio komunikato paskelbimo. Pažymėtina, kad 2021 m. KŠSR yra susijusios tik su fiskaline politika, todėl atliekant KŠSR vertinimą 2025 m. jos laikytos nebeaktualiomis. 2 diagramoje metinis vertinimas atspindi pažangą, padarytą pirmaisiais metais po KŠSR priėmimo, o daugiametis vertinimas parodo iki šiol atliktą ankstesnių KŠSR vertinimą.

³¹ Įskaitant politikos veiksmus, apie kuriuos pranešta KŠSR duomenų bazėje, metinėse pažangos ataskaitose ir EGADP ataskaitose (du kartus per metus teikiamose tarpinių ir siektinų reikšmių įgyvendinimo pažangos ataskaitose, rengiamose remiantis mokėjimo prašymų vertinimu).

³² Kalbant apie EGADP, Valstybių narių buvo paprašyta savo EGAD planuose veiksmingai atsižvelgti į visas atitinkamas KŠSR arba į didelę jų dalį. Atliekant čia pateiktą KŠSR vertinimą atsižvelgta į EGAD planuose numatytų priemonių ir priemonių, kurių imtasi ne pagal EGAD planus, įgyvendinimo lygį vertinimo metu. Priimtų Tarybos įgyvendinimo sprendimų dėl EGAD planų įvertinimo patvirtinimo prieduose numatytos priemonės, kurios dar nepriimtose ir neįgyvendintos, bet pagal KŠSR vertinimo metodiką laikomos patikimai paskelbtomis, yra priskirtos prie priemonių, kurių įgyvendinimo pažanga nedidelė. Įgyvendinus šias priemones, priklausomai nuo jų svarbos įveikiant su KŠSR susijusius iššūkius gali būti laikoma, kad pasiekta tam tikra ar didelė pažanga arba kad jos visiškai įgyvendintos. Tas pats požiūris taikomas reformoms ir investicijoms, įtrauktoms į vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus.

Žvelgiant iš daugiametės perspektyvos, bent tam tikra pažanga padaryta įgyvendinant 72 % 2019–2023 m. KŠSR (žr. 1 diagramą). Praėjusių metų vertinime nurodyta, kad įgyvendinant 68 % 2019–2023 m. KŠSR buvo padaryta bent tam tikra pažanga. Ypač didelė pažanga padaryta įgyvendinant 2019–2022 m. KŠSR – 75 % atvejų padaryta bent tam tikra pažanga, palyginti su 70 % 2024 m. Tai rodo, kad EGADP, kaip veiklos rezultatais grindžiama priemonė, ir toliau padeda įgyvendinti atitinkamas KŠSR ir kad taip bus ir toliau, kai bus vykdomos papildomos EGAD planuose numatytos reformos ir investicijos. Vis dėlto reformų įgyvendinimas įvairiose politikos srityse gerokai skiriasi. Pastaraisiais metais valstybės narės ir toliau didžiausią pažangą padarė įgyvendindamos KŠSR, susijusias su galimybėmis gauti finansavimą ir finansinėmis paslaugomis, taip pat (kiek mažesniu mastu) su darbo rinkos veikimu, biudžeto sistema ir fiskaliniu valdymu bei verslo aplinka. Kita vertus, ypač lėta pažanga padaryta būsto, aplinkos politikos, viešojo administravimo, mokesčių politikos, nediskriminavimo ir lygių galimybių srityse.

Didelė pažanga padaryta įgyvendinant ir 2024 m. priimtas KŠSR. Valstybės narės bent tam tikrą pažangą padarė įgyvendindamos 51 % 2024 m. spalio mėn. joms pateiktų rekomendacijų (2 diagrama). Tai yra šiek tiek mažiau, palyginti su 2024 m. padaryta metine pažanga, susijusia su 2023 m. liepos mėn. priimtomis KŠSR. Kalbant apie politikos sritis, kuriose 2024 m. rekomendaciją gavo daug valstybių narių, didžiausia pažanga apskritai padaryta biudžeto sistemos ir fiskalinio valdymo srityje, taip pat (kiek mažesnius mastu) galimybių gauti finansavimą, darbo rinkos veikimo ir įgūdžių, profesinio mokymo ir rengimo srityse. Kita vertus, mažesnė pažanga padaryta įgyvendinant rekomendacijas dėl viešojo administravimo, aplinkos politikos, pensijų sistemų, mokslinių tyrimų ir inovacijų.

2025 m. KŠSR vertinimo rezultatai kartu su ankstesnių metų rezultatais bus paskelbti Komisijos svetainėje.

3 PRIEDĖLIS. DVT ĮGYVENDINIMO VISOJE ES PAŽANGA

Pastaba. Pirmiau pateiktoje diagramoje parodyta, koku tempu ES per pastaruosius penkerius metus pagal turimus duomenis darė pažangą siekdama kiekvieno iš 17 tikslų. Rodiklių vertinimo ir jų agregavimo tikslų lygmeniu metodą bei išsamesnę analizę galima rasti Eurostato svetainėje: [Apžvalga. Darnaus vystymosi rodikliai. Eurostatas \(europa.eu\)](#).

Kokią pažangą ES padarė siekdama DVT?

Padaryta didelė pažanga siekiant tikslų ir uždavinių, susijusių su nelygybės mažinimu (10 DVT), deramu darbu ir ekonomikos augimu (8 DVT) ir kokybišku švietimu (4 DVT). ES taip pat darė pažangą, nors ir lėčiau, siekdama daugumos kitų DVT. Tarp tikslų, kurių įgyvendinimo pažanga nedidelė, ES pasiekė geriausių rezultatų lyčių lygybės (5 DVT), atsakingo vartojimo ir gamybos (12 DVT), pramonės, inovacijų ir infrastruktūros (9 DVT) ir bado panaikinimo (2 DVT) srityse. Tačiau atlikus vertinimą matyti, kad dėl lėtos saugomų jūrų teritorijų plėtros ir blogėjančios vandenynų būklės didelės pažangos, susijusios su gyvybe vandenyse (14 DVT), nepadaryta. Pastebėta, kad tolstama nuo darnaus vystymosi tikslų, susijusių su švairiu vandeniu ir sanitarija (6 DVT) ir gyvybe sausumoje (15 DVT). Pažangai siekiant 6-ojo DVT neigiamą poveikį daro vandens stygius, o 15-ojo DVT įgyvendinimui neigiamą poveikį daro dirvožemio degradacija ir biologinės įvairovės nykimas.

4 PRIEDĖLIS. ATLIEKANT NUODUGNIAS MAKROEKONOMINIO DISBALANSO VALSTYBĖSE NARĖSE APŽVALGAS NUSTATYTI FAKTAI

Septyniose iš dešimties valstybių narių, kurių nuodugni apžvalga atlikta, nustatytas disbalansas arba paviršinis disbalansas. Atliekant nuodugnią apžvalgą analizuotas pažeidžiamumo mastas, jo raida pastaruosiu metu ir ateityje ir susijusios atsakomosios politikos priemonės. Šiais metais nuodugnių apžvalgų analizė ir vėl buvo pateikta prieš Europos semestro pavasario dokumentų rinkinį, kad būtų lengviau surengti išsamesnes daugiašales diskusijas su valstybėmis narėmis prieš padarant išvadas dėl nustatytų disbalansų ir vėliau rengiant konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas³³.

Per praėjusius metus ekonominiai pokyčiai sumažino tam tikrą ilgalaikį pažeidžiamumą, dėl kurio keliose šalyse susidaręs disbalansas. 2024 m. kelių šalių ekonomikos augimas šiek tiek sustiprėjo, nors kai kurios šalys patyrė sąstingį ar net nuosmukį. Užimtumas didėjo, o nedarbas išliko istoriškai žemo lygio arba tam lygiui artimas. Infliacija ir išlaidų spaudimas dar sumažėjo ir – dar visai neseniai – mažėjo greičiau, nei tikėtasi. Po ankstesnių dvejų metų smarkaus sugriežtinimo finansavimo sąlygos 2024 m. sušvelnintos. Numatoma, kad 2025 m. ES ir visos euro zonos augimo tempai ir toliau bus panašūs kaip 2024 m., sulėtėjimo rizika bus didelė, o 2026 m. augimas gali paspartėti.

Kintant geopolitinėms ir prekybos sąlygoms, labai padidėjo neapibrėžtumas, didinantis su disbalansu susijusią riziką. Šalims, kurioms prekyba daro didesnę poveikį, kyla didesnis pavojus, jei po kelerių metų vangios prekybos, pasaulinės prekybos, ypač prekių gamybos sektoriuje, susilpnėjimas ar net sulėtėjimas užsitęstų. Fiskalinis skatinimas, visų pirma siekiant remti didesnes išlaidas gynybai, numatomas vidutinės trukmės laikotarpiui, nors išsamūs planai buvo pateikti ne visais atvejais. Visų šių pokyčių poveikį sunku numatyti, nes sąlygos yra gana nestabilios, o rezultatai – neaiškūs, tačiau reikia toliau atidžiai stebėti riziką ir tam svarbu atsižvelgti į ateities perspektyvą.

Tolesnėse dalyse apžvelgiami svarbiausi pažeidžiamumo aspektai ir perspektyvos šiuo metu, visų pirma dešimtyje valstybių narių, kurių nuodugni apžvalga šiais metais turėjo būti atlikta.

Laikas, kai infliacija buvo pasiekusi aukščiausią tašką, jau praėjo, tačiau infliacijos skirtumai keliose šalyse tebėra dideli. 2024 ir 2025 m. pradžioje infliacija visoje ES toliau mažėjo, tačiau kai kuriose valstybėse narėse, esančiose tiek euro zonoje, tiek už jos ribų, ji ir toliau buvo akivaizdžiai didesnė už vidutinę. Dėl to padidėjo dideli sukaupieji infliacijos skirtumai, be kita ko, tam tikrais atvejais, kai ekonomikos atsigavimas buvo ribotas. 2024 m. vienam tenkančių

³³ 10 nuodugnių apžvalgų buvo pateikta valstybėms narėms kaip du rinkiniai: vienas – kovo mėn. (Kipras, Vokietija, Graikija, Nyderlandai), kitas – balandžio mėn. (Estija, Vengrija, Italija, Rumunija, Slovakija, Švedija); jos visos paskelbtos gegužės mėn.: [Nuodugnios apžvalgos. Europos Komisija \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/quarterly-economic-reports).

darbo sąnaudų augimas sulėtėjo, tačiau dėl įtemptų darbo rinkų ir mažo našumo augimo kai kuriais atvejais vienetui tenkančių darbo sąnaudų augimas išliko didelis.

Manoma, kad kainų ir išlaidų spaudimas artimiausiu metu dar labiau sumažės, tačiau skirtumai greičiausiai išliks. Infliaciją turėtų padėti sumažinti smarkiai sumažėjusios energijos ir kitų biržos prekių kainos, taip pat euro ir daugumos kitų ES valiutų kurso kilimas. Silpna paklausa gali dar labiau apriboti kainų spaudimą keliose šalyse. Numatoma, kad vienetui tenkančių darbo sąnaudų augimas dėl lėtėjančio darbo užmokesčio augimo toliau lėtės, nes ankstesniais metais dėl infliacijos prarasta perkamoji galia atkurta. Tam tikrais atvejais didelę infliaciją skatina pastaruoju metu padidėjęs netiesioginis apmokestinimas. Vis dėlto šis poveikis yra laikinas ir nenumatoma, kad jis neigiamai paveiks eksporto konkurencingumą. Tačiau numatoma, kad tam tikrose šalyse registruoti sukauptieji infliacijos skirtumai gali toliau didėti. Ilgalaikiai išlaidų ir kainų pokyčių skirtumai gali kelti riziką išorės pozicijoms, o kai kurių didesnių konkurencingumo nuostolių patyrusių šalių išorės sąskaitos yra nestabilesnės. Be to, infliacijos skirtumai gali turėti įtakos pinigų politikos, ypač pinigų sąjungoje, veiksmingumui. Todėl tebėra svarbu užtikrinti tvaresnį vidaus paklausos lygį ir pagerinti rinkos veikimą kai kuriose šalyse.

Dėl vidaus paklausos dinamikos kai kuriose šalyse išlieka didelis einamosios sąskaitos deficitas ir perteklius. 2024 m. einamosios sąskaitos iš esmės toliau didėjo ir prie to prisidėjo tolesnis su prekyba, įskaitant tolesnį energijos kainų kritimą, susijęs augimas. Dėl vidaus paklausos dinamikos visoje ES stebėtos skirtingos tendencijos. Kai kuriose šalyse einamosios sąskaitos deficitas yra didelis ir šiek tiek pagerėjo, o tai dažnai sutampa su didele vidaus paklausa. Keliais kitais atvejais nominalieji skaičiai pagerėjo silpno BVP augimo laikotarpiu, o tai gali užmaskuoti pagrindinių išorės sąskaitų silpnėjimą. Kai kuriose šalyse deficitas yra didesnis nei prieš pandemiją ir mažesnis, nei būtų galima numatyti pagal pagrindinius tų šalių ekonominius rodiklius. Kai kurių iš šių šalių didelis valdžios sektoriaus deficitas atitinka didžiąją dalį ekonomikos išorės skolinimosi poreikių. Be to, nepaisant silpnos pasaulinės prekybos, didelis einamosios sąskaitos perteklius nelabai pasikeitė, o kai kuriose iš šių šalių vidaus paklausa tebebuvo apimta sąstingio.

Prognozuojama, kad einamosios sąskaitos balanso pokyčiai bus riboti, tačiau neapibrėžtumas yra didelis. Dėl euro ir kitų ES valiutų kurso kilimo importas turėtų atpigti, kartu numatoma, kad mažės energijos ir kai kurių kitų biržos prekių kainos, o tai toliau bus naudinga einamosioms sąskaitoms. Kita vertus, manoma, kad pasaulinė prekyba dar labiau sulėtės, o vidaus paklausos dinamika trumpuoju laikotarpiu iš esmės nesikeis, todėl tikimasi, kad didžioji dalis didelio einamosios sąskaitos deficito tik šiek tiek sumažės, o ilgalaikis didelis einamosios sąskaitos perteklius pasikeis tik nežymiai. Kintant prekybos aplinkybėms neapibrėžtumas yra išskirtinai didelis. Didelį perteklių turinčioms valstybėms narėms prekybos sulėtėjimas gali daryti didesnę poveikį. Tačiau mažėjant eksportui jų importas taip pat turėtų mažėti, atsižvelgiant į tai, kad vidaus paklausa taip pat gali būti paveikta. Tikėtina, kad į pasaulines vertės grandines labai integruotos šalys patirs didesnę poveikį. Be to, dideliems skolininkams gali būti sunkiau skolą naikinti didinant eksportą ir finansuoti didelius išorės skolinimosi poreikius.

Didesnės neigiamos grynosios tarptautinių investicijų pozicijos dėl nominaliojo BVP augimo toliau gerėjo, tačiau vardiklio poveikis nebekinta. Dauguma didesnių neigiamų pozicijų 2024 m. vėl pagerėjo dėl didelio nominaliojo BVP augimo ir nepaisant didelio einamosios sąskaitos deficito. Tačiau numatoma, kad keliais atvejais neigiamas grynųjų tarptautinių investicijų pozicijų ir BVP santykis šiais ir kitais metais nesikeis arba gerės daug lėčiau, nes, be nuolatinių didelių išorės skolinimosi poreikių, nominaliojo BVP augimas bus mažesnis. Kai kuriose šalyse, kurių einamosios sąskaitos deficitas yra labai didelis, vidutiniškai neigiamos grynosios tarptautinių investicijų pozicijos gali pablogėti. Tikėtina, kad didelės teigiamos pozicijos toliau didės, nes išliks didelis dabartinis perteklius.

Didėjant pajamoms ir švelnėjant finansavimo sąlygoms, po dvejų metų lėto arba neigiamo augimo būsto kainos 2024 m. tapo dinamiškesnės. 2024 m. būsto kainos augo beveik visur. Taip buvo ir kai kuriose šalyse, kuriose, regis, būsto kainos daugelį metų buvo pervertintos, todėl, atlikus keletą pastarųjų metų korekcijų, vėl padidėjo pervertinimo rizika. Būsto paklausą lėmė didėjančios namų ūkių pajamos, kurios kai kuriais atvejais augo daugiau nei būsto kainos, ir mažesnės palūkanų normos. Tuo pat metu keliose šalyse toliau mažėjo naujų namų statybos mastas, o tai dar labiau padidino spaudimą kainoms.

Numatoma, kad būsto kainos dėl ilgalaikio struktūrinio poveikio ir toliau didės. Švelnėjančios namų ūkių finansavimo sąlygos kartu su toliau didėjančiomis namų ūkių pajamomis turėtų toliau skatinti skolinimąsi būstui įsigyti ir remti būsto paklausą. Mokesčių politika, kuria remiama paklausa ir neskatinamas tinkamas nuomos rinkos veikimas, labai nepakito ir įvairiose šalyse stiprina skolintomis lėšomis finansuojamą būsto nuosavybę. Be to, būsto pasiūlos kliūtys dažniausiai dar neįveiktos, o dėl pastaraisiais metais susilpnėjusios pasiūlos ir mažėjančių statybos leidimų galima daryti išvadą, kad būsto trūkumas lems didesnę spaudimą būsto kainoms.

Namų ūkių ir ne finansų bendrovių finansinio įsiskolinimo mažinimas tęsėsi, bet sulėtėjo, nes vardiklio poveikis dėl mažesnės infliacijos ir padidėjusio skolinimosi susilpnėjo. 2024 m. keliose šalyse namų ūkių ir įmonių skola, išreikšta BVP dalimi, pasiekė žemiausią lygį per kelerius metus. Tačiau šis skolos santykio su BVP sumažėjimas dažnai buvo mažiau akivaizdus nei ankstesniais metais, nes mažesnė infliacija turėjo silpnesnį vardiklio poveikį. Be to, dėl laipsniškai švelninamų finansavimo sąlygų ir didėjančių pajamų šiek tiek padidėjo skolinimosi srantai, ypač namų ūkiams.

Keliose šalyse valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP toliau mažėjo, tačiau kai kuriose šalyse pastaruoju metu jis vėl padidėjo. Didelis valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP kai kuriose šalyse sumažėjo, o kitais atvejais padidėjo ir viršijo iki pandemijos buvusius rodiklius. Vardiklio poveikis sumažėjo dėl mažiau palankių augimo ir palūkanų normų skirtumų. Kai kuriose šalyse užfiksuotas didelis deficitas, o kitose – subalansuota fiskalinė būklė ar net perteklius. Keliose šalyse, kurių skola yra maža arba vidutinė, dėl didelio deficito didėja skolos santykis su BVP. Valdžios sektoriaus skolinimosi sąlygos pagerėjo arba buvo stabilios, o dauguma euro zonos

vidaus skirtumų praėjusiais metais mažėjo, tačiau ilgalaikės palūkanų normos 2025 m. padidėjo. Kai kuriose euro zonai nepriklausančiose valstybėse narėse vyriausybės obligacijų skirtumai 2024 m. ir 2025 m. pradžioje padidėjo; kai kuriose iš tų šalių skolinimosi užsienio valiutomis apimtis didelė, todėl joms kiltų rizika tuo atveju, jei valiutos kursas pradėtų svyruoti.

Numatoma, kad tiek privačiojo, tiek valdžios sektorių finansinio įsiskolinimo mažinimas ateityje sulėtės arba padėtis pasikeis į priešingą. Numatoma, kad privačiojo sektoriaus skolinimasis ir toliau didės, nes finansavimo sąlygos bus švelnesnės, o finansinio įsiskolinimo mažinimas sulėtės ar net sustos. Jei politikos priemonės nebus veiksmingai įgyvendintos, kai kuriais atvejais fiskalinis deficitas išliks didelis, todėl padidės valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP. Neseniai nurodyta bendra informacija apie tam tikrą fiskalinį skatinimą, be kita ko, skirtą gynybos išlaidoms, tačiau jo detalės ne visais atvejais žinomos ir nebuvo atspindėtos prognozėse.

Bankų sektorius dar labiau sustiprėjo. Bankai ir toliau gerai tvarkėsi silpnos pastarųjų metų ekonomikos dinamikos sąlygomis. 2024 m. kapitalo pakankamumo rodikliai apskritai vėl pagerėjo arba išliko aukšto lygio, o pelningumas išliko didelis. Neveiksnių paskolų toliau mažėjo arba jos stabilizavosi tose šalyse, kuriose jų apimtis būdavo didesnė; šalyse, kuriose jos yra vidutinės, jos stabilizavosi arba šiek tiek padidėjo. Tačiau keliose šalyse bankų sektoriui nepriklausančių valdymo įmonių turimos neveiksnių paskolos tebėra didelės. Komercinės paskirties nekilnojamojo turto pozicija ir toliau kelia susirūpinimą tam tikrais atvejais, kai šiam sektoriui tenka didelė įmonių skolos dalis. Didelės bankų pozicijos, susijusios su jų buveinės šalies valstybės skolos vertybiniais popieriais, kai kuriose šalyse sumažėjo (nors ir išliko didelės), tačiau daugumoje kitų šalių jos toliau didėjo. Žvelgiant į ateitį, dėl pastaruoju metu sušvelnintų finansavimo sąlygų palūkanų normos maržos galbūt nebedidės. Nors pelningumas dėl to gali sumažėti, skolinimo apimtis gali šiek tiek padidėti.

1 lentelė. VALSTYBIŲ NARIŲ KLASIFIKACIJA PAGAL MDP

	2024 m. rezultatai	2025 m. rezultatai
Disbalanso nėra	ES, FR, PT	CY, DE, EE
Disbalansas	CY, DE, EL, HU, IT, NL, SE, SK	EL, HU, IT, NL, SE, SK
Perviršinis disbalansas	RO	RO
<i>p. m.:</i>		
<i>nuodugni</i>	AT, BE, BG, CZ, DK, EE , FI, HR, IE,	AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, FR, HR,
<i>apžvalga</i>	LT, LU, LV, MT, PL, SI	IE, LT, LU, LV, MT, PL, PT, SI
<i>neatlikta</i>		

Pastaba. Valstybės narės, kurių klasifikacija 2024–2025 m. pakeista, abiejuose stulpeliuose nurodytos paryškintu šriftu.

Valstybės narės, kuriose nėra disbalanso

Nustatyta, kad **Estijoje** disbalansas nėra susidaręs. Dėl užsitęsusio nuosmukio pastaraisiais metais stebėtas pažeidžiamumas, susijęs su mažėjančiu kainų ir išlaidų konkurencingumu, o būsto kainos labai išaugo, tačiau atrodo, kad šiuo metu bendras pažeidžiamumas yra ribotas. Darbo užmokestis ir kainos kelerius metus sparčiai didėjo, o grynoji infliacija, kurią lėmė darbo užmokesčio augimas, ypač viešajame sektoriuje, 2025 m. pradžioje išliko gerokai didesnė už euro zonos vidurkį. Šis kainų ir išlaidų spaudimas kenkia ekonomikos konkurencingumui. Nors pigios energijos ir kitų išteklių praradimas dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą 2022 m. paskatino tvarų kainų augimą, dabar infliacinis spaudimas daugiausia vidaus lygmens. Esant silpnam našumui, didelė vidaus paklausa ir įtempta darbo rinka leido greitai augti darbo užmokesčiui. Per pastaruosius metus padidėjo viešojo sektoriaus, ypač mokytojų ir sveikatos priežiūros darbuotojų, darbo užmokestis, pakilęs nuo palyginti žemo lygio praeityje. Dalį didelės infliacijos galima paaiškinti netiesioginių mokesčių padidėjimu. Per pastaruosius dvejus metus Estijos eksportas prarado tam tikrą rinkos dalį. Einamosios sąskaitos deficitas pastaruoju metu sumažėjo dėl nuosmukio šalyje; grynoji tarptautinių investicijų pozicija yra tik šiek tiek neigiama, o rizika išorės tvarumui atrodo nedidelė. Pastaraisiais metais būsto kainos labai išaugo ir manoma, kad jos bus pervertintos, tačiau su hipotekiniu skolinimu susijusi rizika finansiniam stabilumui tebėra nedidelė. Prie šios padėties prisidėjo tam tikri ankstesni politikos veiksmai, visų pirma skatindami vidaus paklausą po to, kai buvo įveikti didžiausi pandemijos krizės sukelti sunkumai. Tai, be kita ko, buvo antrosios pakopos pensijų fondų panaudojimas; dėl to padidėjo kainos, įskaitant būsto kainas. Pastaraisiais metais viešojo sektoriaus darbo užmokesčio ir minimaliojo darbo užmokesčio didėjimas sutapo su

ekonomikos nuosmikiu ir lėmė didesnę bendrą darbo užmokesčio augimą visoje ekonomikoje. Priemonės darbo našumui ir verslo aplinkai gerinti tebėra ribotos. Vyriausybė neseniai paskelbė ketinimą 2026 m. mokesčių ir išlaidų mažinimo politikos veiksmų, kurie galėtų sumažinti infliacinį spaudimą ir tam tikrą darbo sąnaudų spaudimą.

***Vokietijoje** disbalanso nebėra. Pažeidžiamumas, susijęs su dideliu einamosios sąskaitos pertekliumi, kuris turėjo tarpvalstybinę reikšmę, ilgainiui sumažėjo, o neseniai paskelbta apie didelę politikos pažangą.* Dėl išskirtinai aukštų energijos kainų 2022 m. pasiekęs žemiausią tašką, einamosios sąskaitos perteklius pastaraisiais metais grįžo prie žemesnio už 6 % BVP dydžio. Einamosios sąskaitos sumažėjimas iš esmės atspindi neigiamą išorės kontekstą, o bendras pažeidžiamumas, susijęs su dideliu santaupų ir investicijų skirtumu, iš esmės nepasikeitė. Bėgant metams investicijų poreikiai, daugiausia susiję su regionų lygmens viešosiomis investicijomis ir įmonių investicijomis, didėjo, o faktinės investicijos realiąja verte pastaraisiais metais sumažėjo. Kartu su kitomis struktūrinėmis problemomis mažos viešosios ir privačiosios investicijos sudarė vieną iš mažiausių potencialaus BVP augimo veiksnių ES. 2024 m. realusis darbo užmokestis pasiekė iki pandemijos buvusį lygį, nes nominalusis darbo užmokestis šiek tiek padidėjo. Tačiau 2025 m. kovo mėn. pradžioje, po parlamento rinkimų buvo paskelbti svarbūs politiniai pranešimai, įskaitant konstitucinės biudžeto sistemos peržiūrą. Šis politikos priemonių rinkinys yra svarbus žingsnis ir akivaizdus paspartinimas, palyginti su pastarojo meto modeliais, ir, jei bus įgyvendintas, lems gerokai didesnes išlaidas gynybai ir investicijas į infrastruktūrą.

***Kipre** disbalanso nebėra. Su išorės ir privačiojo sektoriaus skola susijęs pažeidžiamumas mažėja iš dalies dėl spartaus ekonomikos augimo, o valdžios sektoriaus skolos mažinimą toliau skatina nuolatinis biudžeto perteklius; einamosios sąskaitos deficitas vis dar gana didelis. Kipras padarė didelę pažangą įgyvendindamas priemones, kuriomis mažinamas jo pažeidžiamumas.* Namų ūkių ir ne finansų bendrovių skola, kaip BVP dalis, mažėjo daugiausia dėl didelio nominaliojo BVP augimo daromo stipraus vardiklio poveikio. Didelė įmonių skolos dalis priklauso specialiosios paskirties subjektams, kurių skolintojai yra ne Kipre, ir tai kelia nedidelę riziką ekonomikai. Be to, bankų turimos neveiksnios paskolos labai sumažėjo dėl pardavimo, nurašymo ir grąžinimo. Kreditus įsigyjančių bendrovių turimos neveiksnios paskolos taip pat mažėja, todėl finansinis įsiskolinimas toliau mažinamas. Valdžios sektoriaus skola sparčiai mažėja ir prognozuojama, kad Kipras išlaikys biudžeto perteklių. Nors 2024 m. einamosios sąskaitos deficitas sumažėjo, jis tebėra didelis ir tikimasi, kad jis tik šiek tiek pagerės; neigiama grynoji tarptautinių investicijų pozicija tebėra didelė, tačiau yra labai padidėjusi dėl specialiosios paskirties subjektų, neturinčių reikšmingų tiesioginių ryšių su vidaus ekonomika, buvimo. Kipras daro politikos pažangą, kad pašalintų savo pažeidžiamumą. Visų pirma, 2024 m. pradėjo visapusiškai veikti teisės naudotis turtu atėmimo sistema ir tikimasi, kad teisės aktai, kuriais siekiama palengvinti neveiksnių paskolų pertvarkymą, sumažins namų ūkių įsiskolinimą ir padidins jų santaupas.

Valstybės narės, kuriose yra susidarius disbalansas

***Graikijoje** tebėra susidaręs disbalansas. Pažeidžiamumas, susijęs su didele valdžios sektoriaus ir išorės skola, neveiksniomis paskolomis ir nedarbu, toliau mažėja, o einamosios sąskaitos deficitas tebėra didelis. 2024 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP vėl gerokai sumažėjo, tačiau, nepaisant tvaraus sumažėjimo, jis tebėra didžiausias ES. Biudžeto perteklius ir BVP augimas turėtų užtikrinti tolesnį skolos mažinimą. 2024 m. einamosios sąskaitos deficitas šiek tiek padidėjo, t. y. gerokai viršijo prieš pandemiją buvusį lygį, ir numatoma, kad šiais ir kitais metais jis išliks nepakitęs. 2024 m. grynoji tarptautinių investicijų pozicija toliau gerėjo, nors tebėra labiausiai neigiama ES, ir nesitikima, kad ji toliau reikšmingai gerės dėl didelio einamosios sąskaitos deficito ir silpnosio vardiklio poveikio. Padėtis darbo rinkoje toliau gerėja; nedarbas mažėja, tačiau vis dar yra didelis. 2024 m. neveiksnių paskolų dalis bankų balansuose toliau mažėjo, tačiau valdymo įmonių turimų neveiksnių paskolų pertvarkymas išliko vangus ir jos toliau buvo našta įmonių ir namų ūkių balansams. Graikija padarė didelę politikos pažangą šalindama savo pažeidžiamumą. 2024 m. imtasi priemonių siekiant pagerinti mokesčių surinkimą ir labiau padėti užtikrinti senų neveiksnių paskolų įsipareigojimų vykdymą. Pažanga padaryta ir teismų sektoriuje. Siekiant pašalinti struktūrinius ekonomikos trūkumus, tebėra labai svarbu išlaikyti EGAD plane numatytą ir kitų reformų tempą, o siekiant pagerinti ilgalaikės augimo perspektyvas, kurios palengvintų disbalanso naikinimą, labai svarbu didinti našumą.*

***Italijoje** tebėra susidaręs disbalansas. Su didele valstybės skola ir lėtu našumo augimu, turinčiais tarpvalstybinės svarbos, susijęs pažeidžiamumas nemažėja. 2024 m. valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP viršijo iki pandemijos buvusį lygį ir padidėjo, o tai pakeitė laikotarpį po 2020 m. stebėtą mažėjimo tendenciją, net jei deficitas sumažėjo, nes nominalusis BVP gerokai sulėtėjo, o skolą didinantis atsargų ir srautų koregavimas tapo didelis dėl vėluojančio ankstesnių metų mokesčių kreditų skolinimosi grynaisiais pinigais būsto renovacijai poveikio. Darbo rinkos rodikliai toliau gerėjo. Italijos bankai gerokai pagerino savo turto kokybę ir pelningumą; jų valstybės rizika ir valstybės garantuojamų paskolų atsargos šiek tiek sumažėjo, tačiau tebėra didelės. Kai kuriomis politikos priemonėmis nustatytos pažeidžiamumo problemos jau sprendžiamos, tačiau tebėra labai svarbu nuolat veiksmingai įgyvendinti reformas ir investicijas, visų pirma numatytas EGAD plane ir vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane, kartu išlaikant apdairią fiskalinės politikos kryptį. Siekiant užtikrinti, kad didelis valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP vidutiniu laikotarpiu toliau nedidėtų, labai svarbu visapusiškai įgyvendinti Italijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane numatytas priemones. Siekiant skatinti fiskalinį tvarumą, įgyvendinta keletas politikos priemonių, pavyzdžiui, gerinama metinė išlaidų peržiūra, visam laikui mažinamas mokesčių pleištas ir peržiūrimos mokesčių išlaidos. Reformos taip pat leido padaryti didelę pažangą, susijusią su nemokumo sistema ir neveiksnių paskolų rinka. EGAD plano priemonėmis remiamas našumo didinimas ir padedama toliau išnaudoti Italijos darbo jėgos potencialą, o tai palengvins valstybės skolos mažinimą. Labai svarbu šias priemones veiksmingai įgyvendinti.*

Vengrijoje tebėra susidaręs disbalansas. Pažeidžiamumas, visų pirma susijęs su konkurencingumu ir valdžios sektoriaus finansavimo poreikiais, tebėra aktualus. Spartus darbo užmokesčio augimas pastaraisiais metais pakenkė išlaidų konkurencingumui ir infliacinis spaudimas išlieka didesnis nei likusioje ES dalyje, o ekonomikos atsigavimas lėtas ir jam gresia padėties blogėjimo rizika. 2024 m. išorės sąskaitoje buvo perteklius, tačiau vidaus paklausą skatinanti politika kelia riziką išorės tvarumui. Valdžios sektoriaus deficitas 2024 m. sumažėjo dėl mažesnių investicijų ir sumažėjusių išlaidų energijos subsidijoms, tačiau tebėra didelis ir prognozuojama, kad šiais ar kitais metais padėtis daug nepagerės. Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP nemažėja, o skolos tvarkymo sąnaudos ir bendrieji finansavimo poreikiai tebėra dideli. Dėl mokesčių paskatų vietos bankams pirkti valstybės skolą sustiprėjo bankų ir valdžios sektoriaus tarpusavio ryšys. 2024 m. dėl didelės paklausos, kurią dar skatino paklausą remiančios vyriausybės priemonės, gerokai paspartėjo būsto kainų augimas. Politikos pažanga buvo nedidelė. Vengrijai reikės nustatyti nuolatinės fiskalines priemones ir mažiau kliautis laikiniais nenumatyto pelno mokesčiais arba investicijų mažinimu. Pinigų politika buvo griežta, tačiau jos veiksmingumą silpnino vyriausybės intervencinės priemonės: namų ūkiams ir bendrovėms toliau teikiamos prastai suplanuotos subsidijos ir paskolos, o skolinimosi normų kontrolė riboja pinigų politikos veiksmingumą. Be to, būsto subsidijos ir lengvatinio skolinimo programos toliau iškraipo būsto rinką ir didina būsto kainų spaudimą.

Nyderlanduose tebėra susidaręs disbalansas. Pažeidžiamumas, susijęs su didele privačiojo sektoriaus skola pervertintos būsto rinkos sąlygomis, ir didelis einamosios sąskaitos perteklius tebėra aktualūs, nepaisant tam tikro pagerėjimo, įskaitant didesnę vidaus paklausos dinamiškumą; šis pažeidžiamumas yra tarpvalstybinės svarbos. Einamosios sąskaitos perteklius yra vienas didžiausių euro zonoje ir manoma, kad jis išliks didelis. Santaupų ir investicijų požiūriu prie pertekliaus prisideda visi ekonomikos sektoriai. Įmonių sektoriaus perteklių daugiausia lemia ne finansų bendrovių veikla užsienyje ir tarptautinių įmonių nepaskirstytojo pelno dalis. Nors vartojimas ir investicijų augimas buvo pagrindiniai atsigavimo po pandemijos veiksniai, Nyderlandai pagal įmonių ir viešųjų investicijų lygį atsilieka nuo euro zonos. Namų ūkių skola tebėra viena didžiausių ES, tačiau dėl vardiklio poveikio gerokai sumažėjo, o namų ūkių skolinimasis 2024 m. labai atsigavo. Būsto kainos praėjusiais metais didėjo ir manoma, kad jos smarkiai augs ir 2025 m., nes didelės struktūrinės problemos vis dar neišspręstos. Politikos pažanga buvo nedidelė. Imtasi tam tikrų priemonių, kuriomis būtų galima sumažinti einamosios sąskaitos perteklių, tačiau manoma, kad bendras jų poveikis nebus didelis. Imtasi tam tikrų priemonių būsto pasiūlai didinti, tačiau atlikta nedaug veiksmų namų ūkių skolinimosi paskatoms mažinti. Neseniai nustatytos nuomos ribos kelia pavojų privačios ir socialinės nuomos rinkų plėtrai.

***Slovakijoje** tebėra susidaręs disbalansas. Nepaisant tam tikro pagerėjimo, su išlaidų konkurencingumu, išorės balansu ir būsto rinka susijęs pažeidžiamumas išlieka, nors namų ūkių įsiskolinimo padėtis, atrodo, gerėja sparčiau, o politikos veiksmai buvo riboti.* Infliacija ir vienetui tenkančių darbo sąnaudų augimas gerokai sumažėjo, tačiau tebėra skirtumų, įskaitant grynosios infliacijos, palyginti su likusia euro zona ir ES. Po reikšmingo pagerėjimo 2023 m. dėl mažesnių energijos kainų, einamosios sąskaitos deficitas 2024 m. šiek tiek padidėjo dėl vangaus eksporto ir didėjančio importo vidaus paklausai vėl augant. Manoma, kad šiais metais einamosios sąskaitos deficitas toliau didės. Tuo pat metu didelis valdžios sektoriaus deficitas nemažėja. Be to, 2024 m. būsto kainos vėl ėmė didėti sparčiau, o dėl gyvenamųjų namų statybos mažėjimo jau ir taip maža būsto pasiūla dar labiau mažėja. Po kelerių metų spartaus namų ūkių įsiskolinimo augimo, dėl didesnių palūkanų normų per pastaruosius dvejus metus sulėtėjo hipotekos paskolų paklausa, o pastaraisiais metais sumažėjo namų ūkių skolos santykis su BVP. Tačiau, 2024 m. ir 2025 m. pradžioje sušvelnėjus finansavimo sąlygoms, namų ūkių skolinimasis pastaruoju metu atsigauna ir jį dar labiau palaiko didėjančios realiosios disponuojamosios pajamos įsitempusios darbo rinkos sąlygomis. Vardiklio poveikis tampa vis mažesnis, todėl namų ūkių skolos santykis su BVP artimiausiu metu gali stabilizuotis arba mažėti lėčiau nei anksčiau, tačiau esant patikimam bankų sektoriui jis vis dar mažesnis už ES vidurkį. Politikos pažanga buvo nedidelė. Siekiant pažaboti infliaciją, pratęstas energijos paramos priemonių taikymas namų ūkiams. Tačiau ši netikslinė priemonė tapo vienu iš didelio valdžios sektoriaus ir einamosios sąskaitos deficito veiksniais. Priemonių darbo našumui ir verslo aplinkai gerinti priėmimas tebėra ribotas. Šį balandžio mėn. įsigaliojo Statybos įstatymo pakeitimas, kuriuo siekiama supaprastinti statybos procedūras.

***Švedijoje** tebėra susidaręs disbalansas. Pažeidžiamumas dėl šalies nekilnojamojo turto rinkos ir didelės privačiojo sektoriaus skolos tebėra aktualus nepaisant tam tikro sumažėjimo pastaruoju metu, o nustatyti pažeidžiamumo aspektai išlieka, nes ryžtingų veiksmų nesiimama.* Nepaisant tam tikro nuosaikumo, namų ūkių ir įmonių skolos santykis su BVP tebėra vienas didžiausių ES, o būsto kainos nominaliąja verte buvo pastovios, tačiau tebėra pervertintos. Griežtesnės finansavimo sąlygos taip pat lėmė būsto statybos nuosmukį ir papildomą spaudimą namų ūkiams ir verslo išlaidoms, o finansų sektorius ir toliau patiria didelį nekilnojamojo turto sektoriaus, įskaitant komercinės paskirties nekilnojamąjį turtą, poveikį. Politikos pažanga buvo nedidelė. Politika ir toliau yra palanki skolintomis lėšomis finansuojamam būsto įsigijimui, o būsto pasiūlos trūkumas yra labai didelis. Įsigyti būstą skolintomis lėšomis ir toliau skatina apmokestinimo tvarka, nes didelę dalį hipotekos palūkanų mokėjimų galima atskaityti iš mokesčių. Priemonės, dėl kurių ateityje padidės būsto pasiūla, padėtų stabdyti būsto kainų augimą, tačiau jos nepakeičia reformų, kuriomis šalinami pagrindiniai namų ūkių įsiskolinimą lemiantys veiksniai. Nuomos rinkoje reformų dar nebuvo. Šis pažeidžiamumas gali padidėti, jei vėl padidėtų skolintomis lėšomis finansuojamo būsto įsigijimas ir būsto kainų pervertinimas dėl to, kad esant palankesnėms finansavimo sąlygoms būtų sušvelnintos makroprudencinės priemonės, kurios, atrodo, yra svarstomos.

Valstybės narės, kuriose yra susidarius perviršinis disbalansas

Rumunijoje tebėra susidaręs perviršinis disbalansas. Pažeidžiamumas padidėjo, nes padidėjo Rumunijos fiskalinis ir einamosios sąskaitos deficitas, o išlaidų konkurencingumas 2024 m. sumažėjo. Didelis valdžios sektoriaus deficitas 2024 m. padidėjo. Nuolat didėjant valdžios sektoriaus deficitui, visų pirma viešojo sektoriaus darbo užmokesčiui ir pensijoms, padidėjo privatus vartojimas ir einamosios sąskaitos deficitas, kuris jau buvo didelis. 2024 m. vienetui tenkančios darbo sąnaudos dar sparčiau augo, nors ir ankstesniais metais augimo tempai jau buvo labai dideli, todėl sumažėjo išlaidų konkurencingumas. Išorės finansavimo šaltinių derinio, grindžiamo didelėmis grynosiomis tiesioginėmis užsienio investicijomis ir ES lėšomis, kurios apribojo išorės skolos didėjimą, patikimumas 2024 m. susilpnėjo. Numatoma, kad 2025 ir 2026 m. valdžios sektoriaus ir einamosios sąskaitos deficitas sumažės tik nežymiai. Numatoma, kad vienetui tenkančių darbo sąnaudų augimas ir infliacija sulėtės, tačiau išliks dideli. 2024 m. politikos pažanga buvo minimali, o makroekonominio stabilumo rizika padidėjo. Praėjusių metų pabaigoje padidėjo politinis netikrumas, todėl šalis tapo pažeidžiama dėl investuotojų nuotaikų pokyčių ir didesnių skolinimosi išlaidų. Bankų ir valdžios sektoriaus tarpusavio ryšys yra stipriausias ES, o 2024 m. dar labiau sustiprėjo. 2024 m. pabaigoje priimtą reikšmingą fiskalinio konsolidavimo dokumentų rinkinį, įskaitant pensijų ir valdžios sektoriaus darbo užmokesčio įšaldymą, dar reikia papildyti kitomis priemonėmis, kuriomis būtų užtikrintas visiškas vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinio struktūrinio plano tikslų laikymasis. 2025 m. pradžioje buvo priimta minimaliojo darbo užmokesčio nustatymo reforma. Vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinio struktūrinio plano įgyvendinimas ir mokesčių reforma 2025 m. galėtų gerokai sumažinti fiskalinį pažeidžiamumą. Be to, siekiant didinti konkurencingumą, eksporto veiklos rezultatus ir pritraukti papildomą ES finansavimą, reikalingos struktūrinės reformos, visų pirma tos, kurios įtrauktos į EGAD planą. Tačiau tikėtina, kad reikės papildomų priemonių. Apskritai, nesiimant ryžtingų veiksmų tiek dėl fiskalinių, tiek dėl struktūrinių reformų svertų, fiskalinis ir išorės deficitas veikiausiai išliks per didelis, todėl Rumunija liks priklausoma nuo investuotojų nuotaikų pokyčių ir pažeidžiama išorinių sukrėtimų.

5 PRIEDĖLIS. FISKALINĖ PRIEŽIŪRA PAGAL REFORMUOTĄ STABILUMO IR AUGIMO PAKTĄ

2025 m. pavasario Europos semestro dokumentų rinkiniu baigiamas pirmasis visas metinis makroekonominės priežiūros ciklas pagal reformuotą ekonomikos valdymo sistemą. 2024 m. balandžio mėn. įsigaliojusi naujoji sistema 2024 m. rudenį pasiekė svarbų etapą, kai dauguma valstybių narių pateikė savo pirmuosius vidutinės trukmės laikotarpio planus, paskui lapkričio ir gruodžio mėn. Komisija juos įvertino, o sausio mėn. Taryba vertinimą patvirtino. Balandžio mėn. pabaigoje valstybių narių pateiktose metinėse pažangos ataskaitose apžvelgiama pažanga, padaryta įgyvendinant vidutinės trukmės laikotarpio planus³⁴. Kartu su Komisijos 2025 m. pavasario prognoze ir 2024 m. galutiniais duomenimis jie suteikia pagrindinės informacijos vertinant, kaip valstybės narės laikosi Tarybos rekomenduoto didžiausio grynujų išlaidų augimo. Valstybėms narėms, kurioms taikoma perviršinio deficito procedūra, šiame teksto langelyje ir šalies ataskaitos 1 priede pateikiamas veiksmingų priemonių perviršiniam deficitui ištaisyti įvertinimas.

Dėl 22 valstybių narių Komisija įvertino, ar 2025 m. (ir 2024 m. bei 2025 m. vertinant kartu) grynujų išlaidų augimas atitinka Tarybos rekomenduotą didžiausią grynujų išlaidų augimą. Belgijos, Bulgarijos ir Lietuvos reikalavimų laikymosi vertinimas grindžiamas jų vidutinės trukmės laikotarpio planuose pateiktu grynujų išlaidų planu, kurį Komisija teigiamai įvertino kaip atitinkantį Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus, darydama prielaidą, kad Taryba tuos planus laiku patvirtins. Austrijos vertinimas atliekamas remiantis jos vidutinės trukmės plane pateiktu grynujų išlaidų planu, laukiant, kol Komisija jį įvertins ir jį patvirtins Taryba. Vokietija nepateikė vidutinės trukmės laikotarpio plano, todėl kol kas neįmanoma visapusiškai įvertinti, ar šalis laikosi reikalavimų. Komisija tikisi, kad Vokietija savo planą pateiks iki 2025 m. liepos mėn. pabaigos.

Atsižvelgdama į 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas dėl Europos gynybos³⁵, Komisija paragino visas valstybes nares pasinaudoti lankstumu³⁶, numatytu pagal Stabilumo ir augimo pakto nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos pereiti prie didesnio gynybos išlaidų lygio. Atsižvelgdama į 16 valstybių narių (Belgijos, Bulgarijos, Čekijos, Danijos, Vokietijos, Estijos, Graikijos, Kroatijos, Latvijos, Lietuvos, Vengrijos, Lenkijos, Portugalijos, Slovėnijos, Slovakijos, Suomijos) prašymus, šiandien Komisija priėmė rekomendacijas Tarybai aktyvuoti nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą³⁷. Lankstumas pagal nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą leidžia 2025–2028 m. laikotarpiu nukrypti nuo rekomenduojamo didžiausio grynujų išlaidų augimo iki 1,5 % BVP³⁸; laukiant, kol Taryba išlygos taikymą aktyvuos, toliau pateiktame vertinime jau tinkamai atsižvelgiama į pagal nacionalinę

³⁴ Rumunija savo metinės pažangos ataskaitos dar nepateikė.

³⁵ 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Tarybos išvados dėl Europos gynybos, <https://www.consilium.europa.eu/media/tzkadtec/20250306-european-council-conclusions-en.pdf>.

³⁶ Komisijos komunikatas „Atsižvelgimas į gynybos išlaidų padidinimą Stabilumo ir augimo pakte“, C(2025) 2000 *final*.

³⁷ Taryba ir Komisija taip pat gavo Vokietijos prašymą aktyvuoti nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą. Kadangi Vokietija dar nepateikė savo vidutinės trukmės laikotarpio plano, Komisija įvertins prašymą kartu su vidutinės trukmės laikotarpio plano vertinimu, kai tik planas bus gautas.

³⁸ Be to, nustatant lankstumą, kuris gali būti suteiktas aktyvavus nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, nebus atsižvelgiama į skolos tvarumo ir atsparumo deficitui apsaugos priemonės. Taip užtikrinama, kad nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos tvarumo sąlyga būtų vienodai taikoma visoms valstybėms narėms.

nukrypti leidžiančią išlygą numatytą lankstumą³⁹. Vertinant, kaip laikomasi Stabilitumo ir augimo pakto taisyklių, atsižvelgiama į tą sumą viršijančius nuokrypius, nes rekomendacijos aktyvuoti nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą nekeičia valdžios sektoriaus deficito, skolos ir grynųjų išlaidų apibrėžčių, kurias reikia parengti ir pranešti.

VALSTYBIŲ NARIŲ, KURIOMS TAIKOMA PERVERŠINIO DEFICITO PROCEDŪRA, VEIKSMINGŲ PRIEMONIŲ VERTINIMAS

Aštuonioms valstybėms narėms taikoma perviršinio deficito procedūra: Belgijai, Prancūzijai, Italijai, Vengrijai, Maltai, Lenkijai, Rumunijai ir Slovakijai. Vertinant veiksmingas priemones nagrinėjama, ar grynųjų išlaidų augimas 2025 m., numatytas Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje, neviršija Tarybos rekomenduotų viršutinių ribų⁴⁰. Nuokryptai nuo šių viršutinių ribų išreiškiami kaip metiniai (t. y. 2025 m.) nuokryptai ir bendri nuokryptai (t. y. 2024 ir 2025 m. vertinant kartu)⁴¹. Vertinime jau atsižvelgta į lankstumą, numatytą pagal nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą toms valstybėms narėms, dėl kurių Komisija šiandien rekomenduoja Tarybai ją aktyvuoti, darant prielaidą, kad Taryba ją laiku patvirtins.

Remiantis šiuo vertinimu, šešiose valstybėse narėse (**Italijoje, Slovakijoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Prancūzijoje ir Maltoje**) perviršinio deficito procedūra sustabdoma su sąlyga, kad Taryba aktyvuos nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą. Vertinama taip:

- Numatoma, kad **Italijos** ir **Slovakijos** grynųjų išlaidų 2025 m. augs, neviršydamos taisomuoju planu nustatytos viršutinės ribos.
- Numatoma, kad **Vengrijos** ir **Lenkijos** grynųjų išlaidų augimas 2025 m. viršys taisomuoju planu nustatytą viršutinę ribą. Tačiau nuokryptai, kuriuos Komisija prognozuoja šioms valstybėms narėms, atitinka lankstumą, numatytą pagal nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, remiantis dabartinėmis gynybos išlaidų projekcijomis.
- Numatoma, kad **Prancūzijos** ir **Maltos** grynųjų išlaidų augimas viršys taisomuoju planu nustatytą viršutinę ribą 2025 m. (Prancūzijoje) ir 2024–2025 m. (Maltoje). Nuokryptai atitinkamai neviršija 0,3 % (per metus) ir 0,6 % (bendrai) BVP; viršijus šias ribas būtų daroma tvirta prielaida, kad veiksmingų priemonių nesiimta. Tos valstybės narės raginamos būti pasirengusios imtis tolesnių priemonių, kad būtų laikomasi taisomųjų veiksmų.

³⁹ Praktiškai Komisija, vertindama, kaip laikomasi grynųjų išlaidų plano, nustatyto pagal prevencinę dalį (Reglamentas (ES) 2024/1263), ir vertindama veiksmingas priemones, susijusias su taisomojo plano, nustatyto pagal korekcinę dalį (Reglamentas (EB) Nr. 1467/97), laikymusi, atsižvelgė į nuokrypį, susijusį su didesnėmis gynybos išlaidomis, kuris būtų leidžiamas Tarybai aktyvavus nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą pagal Komisijos rekomendacijas.

⁴⁰ Belgijos atitikties vertinimas grindžiamas jos vidutinės trukmės laikotarpio plane pateiktu grynųjų išlaidų planu, kurį Komisija teigiamai įvertino kaip atitinkantį Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus, darant prielaidą, kad Taryba jį laiku patvirtins.

⁴¹ Valstybėms narėms, kurios šiais metais pateikė savo vidutinės trukmės laikotarpio planus (Bulgarijai, Belgijai, Lietuvai ir Austrijai), baziniai plano ir (arba) atitinkamos rekomendacijos metai yra 2024 m. (kadangi galutiniai duomenys jau turimi), o fiskalinio koregavimo laikotarpis prasideda 2025 m. Todėl metinis ir bendras nuokrypis duoda tą patį rezultatą.

Numatoma, kad **Belgijos** grynujų išlaidų augimas 2025 m. viršys taisomuoju planu nustatytą Komisijos rekomenduotą viršutinę ribą.⁴² Tačiau prognozuojamas nuokrypis atitinka lankstumą, numatytą pagal nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, remiantis dabartinėmis gynybos išlaidų projekcijomis.

Kitas vertinimas bus atliktas rudenį ir paskui 2026 m. pavasarį, kai bus gauti 2025 m. galutiniai duomenys.

Numatoma, kad **Rumunijos** grynujų išlaidų augimas viršys taisomuoju planu nustatytą viršutinę ribą. Visų pirma apskaičiuota, kad numatomas nuokrypis, vertinant 2024 ir 2025 m. kartu, sudarys 1,7 % BVP. Tai reiškia, kad nebuvo imtasi veiksmingų priemonių, o svarbių lengvinančių veiksnių nėra. Dėl didelio grynujų išlaidų augimo valdžios sektoriaus deficitas nuolat išlieka didelis (9,3 % 2024 m. ir, remiantis Komisijos 2025 m. pavasario prognoze, 8,6 % BVP 2025 m.), o skolos santykis su BVP nuo 2021 m. padidėjo daugiau nei dešimt punktų. Esama akivaizdžios rizikos, kad perviršinis deficitas nebus laiku panaikintas iki 2030 m. Todėl Komisija šiandien rekomenduoja Tarybai priimti sprendimą, kuriuo nustatoma, kad veiksmingų priemonių nesiimta. Paskui bus priimta patikslinta rekomendacija pagal 126 straipsnio 7 dalį. Komisija ragina Rumuniją skubiai imtis veiksmų, kad būtų laikomasi perviršinio deficito procedūros reikalavimų.

VIDUTINĖS TRUKMĖS LAIKOTARPIO PLANŲ ĮGYVENDINIMO KITOSE VALSTYBĖSE NARĖSE VERTINIMAS

- Remiantis Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje pateiktomis grynujų išlaidų augimo 2025 m. projekcijomis, numatoma, kad 12 valstybių narių laikysis rekomenduojamo didžiausio grynujų išlaidų augimo⁴³, jei bus aktyvuota nacionalinė nukrypti leidžianti išlyga, remiantis dabartinėmis gynybos išlaidų projekcijomis.
 - Numatoma, kad **Čekijos, Estijos, Latvijos, Slovėnijos, Suomijos ir Švedijos** grynosios išlaidos 2025 m. augs ir neviršys Tarybos rekomenduotos viršutinės ribos.
 - Numatoma, kad **Austrijos** grynujų išlaidų augimas 2025 m. neviršys jos vidutinės trukmės laikotarpio plane (kuris šiuo metu vertinamas) nustatytos viršutinės ribos.
 - Numatoma, kad **Bulgarijos, Danijos, Graikijos, Kroatijos, Lietuvos** grynujų išlaidų augimas viršys Tarybos rekomenduotą viršutinę ribą (arba atitinkamame vidutinės trukmės laikotarpio plane numatytą grynujų išlaidų augimą). Tačiau nuokryptai, kurie prognozuojami šioms valstybėms narėms, atitinka lankstumą, numatytą pagal

⁴² Gegužės 21 d. Komisija paskelbė patikslintą rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos pagal SESV 126 straipsnio 7 dalį ištaisyti perviršinio valdžios sektoriaus deficito padėtį Belgijoje. Belgijos reikalavimų laikymosi vertinimas pateiktas atsižvelgiant į šį patikslintą taisomąjį planą, kuris atitinka Belgijos vidutinės trukmės laikotarpio plane nustatytą įsipareigojimą dėl grynujų išlaidų augimo tempo. Pastarąjį planą Komisija teigiamai įvertino 2025 m. gegužės 21 d., o ateinančiomis savaitėmis jį turi patvirtinti Taryba. Atsižvelgiant į patikslinimą, vertinimas pagal galiojančią Tarybos rekomendaciją būtų nebeaktualus.

⁴³ Bulgarijos ir Lietuvos reikalavimų laikymosi vertinimas grindžiamas jų vidutinės trukmės laikotarpio planuose pateiktu grynujų išlaidų planu, kurį Komisija teigiamai įvertino kaip atitinkantį Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus, darant prielaidą, kad Taryba jį laiku patvirtins. Austrijos atveju vertinimas atliktas remiantis jos vidutinės trukmės plane pateiktu grynujų išlaidų planu, laukiant, kol Komisija jį įvertins ir Taryba patvirtins.

nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, remiantis dabartinėmis gynybos išlaidų projekcijomis.

- Remiantis Komisijos 2025 m. pavasario prognoze numatoma, kad dviejose valstybėse narėse 2025 m. grynujų išlaidų augimas viršys Tarybos rekomenduotą viršutinę ribą. Taigi taip pat numatoma, kad šios valstybės narės iš esmės laikysis rekomenduojamo didžiausio grynujų išlaidų augimo arba nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos sąlygų, remiantis dabartinėmis gynybos išlaidų projekcijomis.
 - Numatoma, kad **Portugalijos** grynujų išlaidų augimas 2025 m. viršys Tarybos rekomenduotą viršutinę ribą. Prognozuojamas bendras nuokrypis nesiekia 0,6 % BVP ribos⁴⁴.
 - Numatoma, kad **Ispanijos** grynujų išlaidų augimas 2025 m. viršys Tarybos rekomenduotą viršutinę ribą (vertinant per metus), tačiau neviršys 0,3 % BVP ribos.
- Numatoma, kad keturiose valstybėse narėse (**Airijoje, Kipre, Liuksemburge ir Nyderlanduose**) grynujų išlaidų augimas 2025 m. viršys Tarybos rekomenduotą viršutinę ribą, o nuokryptai viršys metinių (Airijos, Kipro, Liuksemburgo) ir bendrų (Nyderlandai) nuokryptų ribas. Komisija mano, kad šioms valstybėms narėms kyla rizika nukrypti nuo rekomenduojamų didžiausių augimo tempų.

Pirmiau pateiktas preliminarus reikalavimų laikymosi vertinimas, grindžiamas Komisijos 2025 m. pavasario prognoze. Kitas vertinimas bus atliktas rudenį. Paskui 2026 m. pavasarį atliktas rekomenduojamo didžiausio grynujų išlaidų augimo tempo laikymosi vertinimas bus grindžiamas 2025 m. galutiniais duomenimis, o nuokryptai nuo rekomendacijų bus registruojami kontrolės sąskaitose.

Vertinant vidutinės trukmės laikotarpio planų įgyvendinimą taip pat reikia atsižvelgti į investicijas ir reformas, kuriomis grindžiamas atitinkamų fiskalinio koregavimo laikotarpių pratęsimas. Tai taikoma **Ispanijai, Prancūzijai, Italijai, Suomijai, Belgijai ir Rumunijai**. Išsamus šių įsipareigojimų įgyvendinimo padėties įvertinimas pateiktas atitinkamų šalių ataskaitų 1 priede. Dėl Rumunijos manoma, kad kol kas nepakankamai sureaguota į 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomendaciją.

DEFICITO IR SKOLOS KRITERIJŲ LAIKYMO SI VERTINIMAS

Kaip dalį šio Europos semestro dokumentų rinkinio, Komisija pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį priėmė pranešimus, skirtus keturioms valstybėms narėms. Tos valstybės narės – **Austrija, Suomija, Latvija ir Ispanija**. Šio pranešimo tikslas – įvertinti, kaip laikomasi deficito kriterijaus, pagrindžiant galimą sprendimą dėl to, ar tose valstybėse narėse yra susidaręs perviršinis deficitas. Pranešimas dėl Austrijos, Suomijos ir Ispanijos grindžiamas tuo, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas viršijo 3 % BVP deficito pamatinę vertę. Latvija įtraukta dėl 2025 m. numatomo deficito, viršysiančio 3 % BVP pamatinę vertę. Remiantis ataskaitoje pateikta analize, nėra pagrindo pradėti perviršinio deficito procedūros Suomijai, Latvijai ir Ispanijai. Atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę dėl ataskaitos dėl Austrijos, Komisija apsvarstys galimybę pasiūlyti

⁴⁴ Atsižvelgdama į šį nuokryptį, Komisija 2025 m. pavasario prognozėje nurodo, kad valdžios sektoriaus nominalusis balansas išlieka perteklinis.

pradėti perviršinio deficito procedūrą siūlydama Tarybai pagal SESV 126 straipsnio 6 dalį priimti sprendimą, kuriuo nustatoma, kad yra susidaręs perviršinis deficitas.

Metiniai ir bendri nuokrypiai (% BVP)

	Metinis nuokrypis 2025 m.	Bendras nuokrypis 2025 m.	Nacionalinė nuokrypis leidžianti išlyga	Nacionalinės nuokrypis leidžiančios išlygos baziniai metai	Bendras nuokrypis atsižvelgiant į lankstumą pagal nacionalinę nuokrypis leidžiančią išlygą
	(A)	(B)	(C)	(D)	(E)

Valstybės narės, kurioms taikoma perviršinio deficito procedūra

BE	0.7	0.7	Taip	2021	-0.1
FR	0.1	-0.3	Ne		
IT	0.0	-0.2	Ne		
HU	0.7	-0.2	Taip	2021	-1.0
MT	-1.8	0.2	Ne		
PL	-0.1	0.0	Taip	2021	-1.2
RO	0.1	1.7	Ne		
SK	0.0	-0.3	Taip	2021	-1.2

Kitos valstybės narės

BG	1.1	1.1	Taip	2024	-0.2
CZ	-0.2	-2.2	Taip	2021	-2.5
DK	2.1	0.5	Taip	2021	-1.0
DE			Taip		
EE	-2.0	-2.0	Taip	2021	-3.5
IE	0.3	0.0	Ne		
EL	0.2	-0.9	Taip	2024	-0.9
ES	0.2	-0.5	Ne		
HR	0.6	0.2	Taip	2021	-0.3
CY	0.5	0.5	Ne		
LV	-0.1	-1.9	Taip	2021	-2.7
LT	1.0	1.0	Taip	2021	-0.3
LU	0.5	-0.3	Ne		
NL	1.4	1.4	Ne		
AT	-0.3	-0.3	Ne		
PT	0.4	0.5	Taip	2021	0.5
SI	-0.4	-1.1	Taip	2021	-1.5
FI	-0.2	-0.5	Taip	2021	-1.4
SE	-1.1	-1.2	Ne		

Šaltinis: Komisijos skaičiavimai, pagrįsti Komisijos 2025 m. pavasario prognoze.

Pastabos. Šioje lentelėje pateikiami šiame lange aptariamą valstybių narių reikalavimų laikymosi vertinimą pagrindžiantys duomenys. A ir B skiltyse teigiamas nuokrypis rodo, kad Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje 2025 m. numatytos grynosios išlaidos viršija didžiausius grynųjų išlaidų augimo tempus, nustatytus Tarybos rekomendacijoje, kuria patvirtinamas vidutinės trukmės laikotarpio planas, (Čekija, Danija, Estija, Airija, Graikija, Ispanija, Kroatija, Kipras, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Nyderlandai, Portugalija, Slovėnija, Suomija, Švedija) arba rekomendacijoje siekiant ištaisyti perviršinio deficito padėtį (Prancūzija, Italija, Vengrija, Malta, Lenkija, Slovakija ir Rumunija). Belgijos, Bulgarijos, Lietuvos ir Austrijos teigiamas nuokrypis rodo, kad prognozuojamos grynosios išlaidos viršija vidutinės trukmės laikotarpio plane nustatytus didžiausius grynųjų išlaidų augimo tempus (Belgijos, Bulgarijos ir Lietuvos planus Komisija įvertino teigiamai ir laukiama Tarybos patvirtinimo; Austrijos planą Komisija vis dar vertina). Vokietija nepateikė vidutinės trukmės laikotarpio plano, todėl negalima atlikti kiekybinio reikalavimų laikymosi vertinimo. C skiltyje nurodyta, ar valstybės narės jau paprašė aktyvuoti nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą. D skiltyje nurodomas prognozuojamas bendras nuokrypis, atsižvelgus į lankstumą, numatytą pagal nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą dėl gynybos išlaidų, valstybėms narėms, kurios paprašė aktyvuoti nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą.

Valdžios sektoriaus balansas, skola ir BVP augimas

	Valdžios sektoriaus balansas (% BVP)			Valdžios sektoriaus skola (% BVP)			BVP (realiojo augimo tempas)		
	2024	2025	2026	2024	2025	2026	2024	2025	2026
Valstybės narės, kurioms taikoma perviršinio deficito procedūra									
BE	-4.5	-5.4	-5.5	104.7	107.1	109.8	1.0	0.8	0.9
FR	-5.8	-5.6	-5.7	113.0	116.0	118.4	1.2	0.6	1.3
IT	-3.4	-3.3	-2.9	135.3	136.7	138.2	0.7	0.7	0.9
HU	-4.9	-4.6	-4.7	73.5	74.5	74.3	0.5	0.8	2.5
MT	-3.7	-3.2	-2.8	47.4	47.6	47.3	6.0	4.1	4.0
PL	-6.6	-6.4	-6.1	55.3	58.0	65.3	2.9	3.3	3.0
RO	-9.3	-8.6	-8.4	54.8	59.4	63.3	0.8	1.4	2.2
SK	-5.3	-4.9	-5.1	59.3	60.9	63.0	2.1	1.5	1.4
Kitos valstybės narės									
BG	-3.0	-2.8	-2.8	24.1	25.1	27.1	2.8	2.0	2.1
CZ	-2.2	-2.3	-2.2	43.6	44.5	45.4	1.1	1.9	2.1
DK	4.5	1.5	0.6	31.1	29.7	29.4	3.7	3.6	2.0
DE	-2.8	-2.7	-2.9	62.5	63.8	64.7	-0.2	0.0	1.1
EE	-1.5	-1.4	-2.4	23.6	23.8	25.4	-0.3	1.1	2.3
IE	4.3	0.7	0.1	40.9	38.6	38.2	1.2	3.4	2.5
EL	1.3	0.7	1.4	153.6	146.6	140.6	2.3	2.3	2.2
ES	-3.2	-2.8	-2.5	101.8	100.9	100.8	3.2	2.6	2.0
HR	-2.4	-2.7	-2.6	57.6	56.3	56.4	3.9	3.2	2.9
CY	4.3	3.5	3.4	65.0	58.0	51.9	3.4	3.0	2.5
LV	-1.8	-3.1	-3.1	46.8	48.6	49.3	-0.4	0.5	2.0
LT	-1.3	-2.3	-2.3	38.2	41.2	43.9	2.8	2.8	3.1
LU	1.0	-0.4	-0.5	26.3	25.7	26.2	1.0	1.7	2.0
NL	-0.9	-2.1	-2.7	43.3	45.0	47.8	1.0	1.3	1.2
AT	-4.7	-4.4	-4.2	81.8	84.0	85.8	-1.2	-0.3	1.0
PT	0.7	0.1	-0.6	94.9	91.7	89.7	1.9	1.8	2.2
SI	-0.9	-1.3	-1.5	67.0	65.5	63.8	1.6	2.0	2.4
FI	-4.4	-3.7	-3.4	82.1	85.6	87.5	-0.1	1.0	1.3
SE	-1.5	-1.5	-0.8	33.5	33.8	33.3	1.0	1.1	1.9

Šaltinis: Komisijos 2025 m. pavasario prognozė.